

Mesečnik za odjemalce
 Vydrove tovarne hranil, v Pragi VIII.

Letnik VII.

Predplačati se ne more.

1. avgusta 1910.

Cenik:

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečah poštnine prosta 5 kg.	K 450
Otroška moka v zavitkih 1 kg.	240
Juhne konzerve (grahova, goba va, lečna, riževa in rezančna) v škatlji za 25 porcijonov	150
Juhni pridatek, stekl. 1/4 kg.	160
Šumeči bonbon „Ambo“ in tudi „sidrom“ zavitek 50 kmd.	2—
Malinovi grog	2—
Oblati „Desert delikat“ zavitek s 50 komadov	3—
Oblati „Destin“ zavitek s 40 kmd.	2—
Masleni oblati zavitek s 25 kmd.	2—
„Buhtin“ v 1/4 kilogr. stekleničah.	1—
Gorčica po franc. in kremžkem načinu po 1/4 kg. po	—80

Poznate li vsi vse izdelke Vydrove tovarne? Naredite takoj poskus in naročite si eno teh kolekcij, kakor jih navedemo za ta mesec:

1 škatlja 25 porcij konzerv	K 150
1 „ šumečih bonbonov „Ambo“	2—
1 škatlja maslenih oblato	2—
1 stekleničica (1/4 kg) francoske gorčice	—80
	<u>K 630</u>

1 škatlja juhnih konzerv	K 150
1/4 kg juhnega pridata	160
1 škatlja šumečih bonbonov „s sidrom“	2—
1 škatlja oblato „Destin“	2—
1 stekl. 1/4 kg kremžke gorč.	—80
	<u>K 790</u>

Blagovlite i če frankirate dopisnico le s 3 vinarsko znamko razločno napisati I. ali II. nam to popolnoma zadostuje in takoj izvršimo naročilo.

Vydrova otroška moka.

J. Bláha, učitelj, Bolešiny, p. Klatovy. Vaša otroška moka zelo uspeva. Otrokom zelo diši in gre v slast. Naš Ivanček je star 1 leto, Kamila pa tri leta a vendar se z Vašo otroško moko noče ločiti.

Marija Boušková, soproga učitelja v Prasetině, pošta Lejčkov. Pošiljam Vam sliko naših dveh ljubljencev ter Vam poro-

Ivan in Kamila Bláhovi.

Oldřih in Božena Boušková.

čam, da sta bila takoj od rojstva krmljena z Vašo otroško moko. Gre jima v slast in celih 11 mesecev nista zbolela. Ne zabim Vašo otroško moko toplo priporočati — saj to zasluži.

Fran Brejcha, žel. uslužbenec, Hlubočepy. Blagovolite nam poslati 1 kg. Vaše otroške moke, naši Zdenki prav dobro tekne.

Jaroslav V. Dračka, učitelj, Horovany, Čejč. Naročena otroška moka je v redu došla ter našemu sinčku zelo ugaja.

Alojzij Fól, tkalec, Mrklöv 14, Jilemnice. Vaša otroška moka je res izvrstna in prav dobro uspeva. Odkar jo naša Vlastička uživa se očitvidno redi. Prejmite mojo iskreno zahvalo. Vašemu izdelku pa želim najboljši uspeh. —

Karol Hruška, učitelj, Stitina u Opavy. Pošiljam Vam sliko naše Vlaste, kateri se vsi čudijo tako dobro izgleda. To pa smo dosegli le s tem, ker smo jo krmili izkjučno le z Vašo otroško moko. Hranili smo jo tako

Binko Kábel.

od 2. meseca naprej, takrat se je tudi popolnoma prekinilo dojenje. — Sedaj je stara 8 mesecev in tehta 12 kg. — v 7. mesecu pa je tehtala 10 kg. Nasprotno pa je njena starejša sestra Miluša, dasiravno je bila dojena do 10. meseca, ne more se ji niti sedaj, ko je stara 2 leti primerjati in tudi ni bila tako zdrava. — Hvalili bodemo Vašo otroško moko vsod ker je res izvrstna, kar Vam dokazuje slika naše Vlaste.

Vlasta Hruškova.

Rudolf Kábel, damski krojač, Hradec Král. Dovoljujem si Vam poslati sliko našega malego Hinkota. Star je 10 mesecev in tehta 10 1/2 kg. Od 5 meseca je prihranjevan z Vašo izborno otroško moko, katera mu boljše ugaja

ŠTEFAN POLJANEC:

NA KLANCU.

Samoten, truden grem po strmem klanecu
in daleč božji mir, večer okrog,
tak daljen svet, okopan v solčni krvi,
tak ciljev poln — a jaz tak sam, ubog . . .

Kot starec ta večer sam sebi zdim se,
s seboj, z ljudmi in s celim svetom sprt,
kot bi zapravljal bil vse cilje že ponosne
in bi na strani mi hodila smrt.

Trepetajoč poslušam, kaj pred mano
in kaj za mano tiho, zlobno gre,
kaj šepeta na desni, kaj na levi, —
samó pred sabo trepeta srce . . .

JOS. PREMK:

LOTI.

Takrat je bilo, v tistih dolgočasnih in pustih dnevih, ko se je vlačilo solnce ves dan za meglami in ni obšla človeka niti ena vesela misel. So dnevi v tem pustem, nesmiselnem človeškem življenju, kjer se pehamo za malenkosten, včasih prav smešen cilj eden čez drugega, da bi človek pljunil najraje vsakemu v obraz, ki gre mimo njega z zlobnim, lažnjivim nasmehom in še bolj zlobnim žvižgom, ki hoče zakriti nekaj, kar se valja v dušah kakor ostudna golazen. . . Tako je bilo takrat, ko sem hodil po tržaških ulicah in preklinjal vse, kar je že prekletega in kar je še svetega, spomine in upe, cilje in vse misli, ki so bile le količkaj sorodne tistemu maliku, ki mu pravimo — lepota.

Zgodaj zjutraj je bilo, gardine na oknih so bile še zastrte in nikjer ni bilo tistih zadovoljnih obrazov, ki pričajo, da je življenje lepo in je bedak vsak, kdor se jezi, ako mu je sreča — mačeha. . .

In čudno! Še nikdar nikoli nisem vstopil v tisto beznico, smrdečo in zatoхло, kakor brlog, ampak tistikrat mi je bilo, kot da moram med ljudi, ki se jih tako bojim. . .

Ko sem vstopil, nisem prvi hip zagledal nobenega: siv dim, pomešan s prahom, se je dvigal od popljuvanih tal do zakajenega stropa — potem šele, ko so se oči privadile temu polmraku, so stopali počasi iz te zameglenosti posamezni predmeti in tistih par postav, kar jih je bilo ob mizah.

Kozava natakarka, krvavoobrobljenih oči in povešenih prsi je stopila pred me in se mi zarežala v obraz, da sem hkratu videl vrsto rumenih, kakor v velo oranžno lupinjo ovitih zob.

„O srček!“

Zelo prijazno me je pozdravila, pa kaj, ko ji je smrdelo iz ust po žganju in so se ji ob nasmehu raztegnili tisti rjavi, globoko udrti kolobarji pod očmi tako ostudno, kakor še nisem videl do tedaj pri nobeni njenih sovrstnic. . .

Takrat se je dvignil nekdo izza mize v kotu, skočil najprvo na mizo, raz mizo na tla in potem z razprostrtima rokama k — meni.

„Za pet božjih ran — ali vidim prav ali sem tako pijan!“

Gledam — no, kako bi ga ne spoznal, ko sem tolikrat mislil na njega in sem davno že blagoslavljajal trenotek, ko me zopet pozdravijo tiste njegove odkritosrčne oči. . . . — — —

Pred tremi leti sem se spoznal s človekom, ki je napravil name takoj prvi dan tak utis, da bi mu najraje razkril vso dušo do zadnjega temnega kotička. Vedi vrag, kaj je nosil tisti človek v svojih velikih, svetlih očeh, v svojem mirnem, globokem glasu in sploh v vsem, kar je pripadalo k njemu, da sem se ga oklenil s tako silo. . . Kaj in kako je mislil od začetka o meni on — ne vem. tudi ga nisem nikoli prašal, vem pa, da hudo ne, ker postala sva si prijatelja, kakoršnih menda še ni mnogo videlo tisto gnezdece, kamor sva bila prikovana za dolgi dve leti. In tisti dve leti sva preživela skupaj vendar tako zadovoljno, da mi je nanje spomin tako drag in svetel, kakor jetniku na davno prostost. . .

Najino prijateljstvo je obstojalo vse bolj iz nagona in čuta samega kakor iz sile, ki tira človeka v družbo, da jo potem pod krinko prijateljstva pehari in goljuša, ali pa, da se vsaj okoristi za toliko, kolikoršna je glupost njih, ki mu verujejo in zaupajo. . .

In potem je prišlo, da sva se ločila in nesla narazen skrivnosti eden drugega. . . Skoro dve leti se nisva videla in tisto žalostno jutro naju je zopet združilo v brlogu, kakoršne skriva samo tržaško mesto. . . . — — —

Ves dan sva hodila po mestu, obstajala pri izložbah, šetala po obali in se smejaia fakinom, ki so kradli cigarete eden

drugemu iz ust. Govorila sva malo, kakor vedno, nakratko sva si povedala doživljaje med tem časom kar se nisva videla in naposled, ko se je nagibal dan k večeru, sva sedla v park in gledala po morju. . . Njegove oči pa, nekdanj tako jasne in globoke, so zadobile, kakor že večkrat čez dan, ako sem se ozrl vanj, nekak skrivnostno sijaj, ki mi je bil pri njem tuj. . .

„Ti čuješ,“ povzame naenkrat in me pogleda z nasmehom — „krajši čas nama bo, — ako ti povem povest, ki te bo morda zanimala.“

Jaz sem prikimal, ker se mi je zdelo, da mi že ves dan nekaj skriva in on je pričel:

„Vidiš, некоč sem imel prijatelja, dobro dušo, pa — kaj se hoče — fant se je zaljubil. Smešno je govoriti o takih Togenburgih, saj so vsi enaki in vendar — veruj mi, da plujemo sami v obraz ako se jim smejimo. Ko bi se človek rodil petkrat, šestkrat, no potem bi bilo morda prav, da bi posvetil svoje misli in želje kaki bolj pametni ideji kakor je ljubezen včasih, a tako — vsi smo enaki, nobeden ni brez srca, a kdor laže, da je brez takega čustva, je lažnik in falot. Tisti moj prijatelj ni bil idealist, vse drugo, ampak zaljubil se — ne pokrižaj se — zaljubil se je v — omrženo žensko.“

Meni je začelo utripati srce hitreje in dasi se nisem ozrl v njegove oči sem vendar čutil, da me opazuje. . . Čemu? —

„To ni nič hudega,“ je nadaljeval in meni se je zdelo kot da mu glas nekoliko trepeče — „tista ženska je bila mlada, okoli dvajsetih let, lepa, bogme lepa — oči kot dva jasna ametista in ustnice — rečem ti, da bi jih tudi jaz poljubil z največjo slastjo. Visoka in močna, polna življenja, z oblakom črnih las in tako skrivnostno lepim obrazom, da Marija ni zamogla imeti lepšega.“

V tisto žensko, ki je bila poročena s starikavim trgovcem, se je zaljubil moj prijatelj tako divje, da mu je zadostovala, že samo misel na njo in njegov obraz je zagorel v temni rdečiči. Stanovala je v njemu nasprotni hiši, pomisli in vsako jutro se je sprehajala po balkonu sveža ko gartrožin popek orošen od jutranje rose. Slovela je po vsem trgu kot prva lepota, a tudi druge govorice so krožile o njej. . . Koliko je bilo v tistem govoričenju résnice ne vem, a res je, da se z možem ni razumela in se je naposled od njega ločila.“

Natanko sem čutil, kako mi udarja kri v lice in mi zastaja sapa v prsih, a moj prijatelj je nadaljeval in se ni ozrl vame.

„Pomislil! Lepa ženska, ločitev in tisti moj prijatelj — ali že ni tu cel roman?“

„Nehaj prijatelj,“ sem ga poprosil — „ti se norčuješ iz mene, jaz sem že vse pozabil!“

Takrat se je zasmel in me udaril prav krepko po rami.

„Kaj pa vendar govoriš!? Saj to je vendar povest nekega mojega prijatelja! Ako si kaj enakega doživel, kakor mi je ne-

koliko znano — naj te — naj te to vendar ne moti.“ — Potem je nadaljeval zopet popolnoma mirno: „In zgodilo se je, da je dotična ženska nekoč nenadoma izginila. Po njenem odhodu se je govorilo sicer marsikaj o škandalih in rečeh, ki so dandanes že skoro na dnevnem redu, a vse to mojega prijatelja ni prepričalo, da bi dvomil o njeni plemenitosti... Ko je ni videl več, je bila njegova ljubezen še večja... Sploh se je popolnoma spremenil — in potem sva se kmalu tudi ločila... Dve leti bo od tega, a vse mi je še tako živo v spominu, kot da se je dogodilo včeraj... Ves ta čas nisem čul o njem skoro ničesar, tuptam kratka dopisnica in nič drugega — bil sem prepričan, da ga je tista ljubezen uničila, no, bogovom bodi hvala! — zgodilo se je drugače.“

Prijatelj je nekoliko prenehal, jaz sem strmel v tla in čakal kako se konča ta čudna zgodba, ki me je mučila, kakor da mi kdo posega z jeklenimi ostrimi prsti naravnost v srce...

Veter je zapihal čez platane, listi so zašumeli in valovi so se zahihitali in pljusknili ob breg. Prav dolge sence so legle sem od vzhoda, nad zapadom je umiral dan, sonce je zdrknilo tam za morjem v svojo krvavo posteljo...

„Glej usoda je hotela, da sem prišel pred nekaj dnevi v to tržaško mesto in obiskal v bolnišnici nekega sorodnika, ki umira za jetiko. Včeraj sem bil pri njem in precej časa sva hodila gori po vrtu sv. Helene. Zanimajo me ti ljudje, ki že lahko preštejejo ure svojega bivanja in našel sem med njimi nekoga, ki je tebi morda še nekoliko ljub —“.

„Koga?“ sem prašal razburjeno in prijatelj se je nasmehnil.

„Žensko, o kateri sem pravkar govoril.“

„Loti —?“

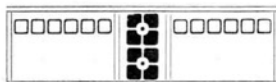
Prijatelj je prikimal in ni izgovoril več nobene besede.

Molčal sem tudi jaz, ker tako mi je bilo, kot da je ovenela zadnja moja roža...

* * *

Drugi dan sem spremljal prijatelja v bolnišnico. Kje sva se ločila — nevem, spominjam pa se kot marmor belega obraza, ki je bil nekdanj tako lep in tistih dveh črnih kolobarjev pod ožnimi, še vedno lepimi očmi — ki sta mi povedala brez besed, kako grozen je konec vseh, ki pijejo slast iz prepolnih čas...

Ali je bila to ona — Loti? — Ne! Samo oči so bile še njene tiste skrivnostne, nikdar razumljive in lepe tako, da sem zgubil nekdanj v njih mir svoje duše... In kakšen je bil konec teh čudežnih zvezd? — Bogve: tudi spominom sem dal slovo!

DOLENEC:

POZDRAVI.

V tujini si . . .
In moje nemirno srce drhti
tja k Tebi v daljni južni kraj
in sanja Tvoje ljubezni raj.

Glej kristalni val
je v reki proti morju šumljal:
izročil sem mu najslajši pozdrav
s cvetočih svojih srčnih dobav.

Čuj, ptička zapela je,
zapela, na jug odletela je:
ponese naj Ti pozdravov sto,
Ti dete ljubljeno, Ti dete sladko.

Zapihal je vetrc gorak,
zapihal, na jug je nameril korak:
naj i ta Ti skrivaj in sladko pove,
kako Te ljubi moje srce.

In solnce posije gorko
v deviško naj Tvojo stanico
in naj Ti poljubi cvetoči obraz —
in misli si, da Ti poljubljam ga jaz . . .

Presladka si!
In moje nemirno srce drhti
tja k Tebi v daljni južni kraj,
v Tvoje ljubezni drhti prelestni raj . . .

AVG. NEVŠIMAL:

PONOS.

Leto 1856 je bilo eno najhujših in najkrutejših let za moje stariše in za nas otroke: dolga, ostra zima je pripravila očeta ob delo in zaslužek, bolezní so pojedle vse naše prihranke do zadnjega krajcarja in večkrat smo morali gladovati cel dan.

Hodil sem takrat v drugi razred. Naša šola je imela samo dva razreda. Dobri učenci so končali prvi razred v enem letu, t. j. z sedmimi leti, potem pa so sedeli do dvanajstega leta v drugem.

Jaz sem bil že tretje leto v drugem razredu in sem avanziral v šarži za nadzornika tretje klopi.

Na eni strani so bile klopi za dečke, na drugi za deklice. Po sredi je bila ozka ulica, po kateri je komaj, komaj šel gospod učitelj, kadar je bilo treba ktereга neubogljiveža potipati s šibo.

Po obeh straneh te ulice smo sedeli nadzorniki in nadzornice. Na kraju tretje klopi dekliške strani je sedela prav blizu mene mlada Gustika Pelcova, hčerka mestnega kancelista. Bila je torej „gosposki“ otrok in se je tudi gosposki oblačila, obnašala in — jedla. V prostornem žepu predpasnika, v kterega sem iz svojega prostora prav dobro videl, je imela Gustika včasih tako sladkosnede stvari, da so me kar oči bolele. A bila je tako blizu, da bi bil lahko kar roko stegnil in pobral ji neopaženo dobre zakuske iz žepa. Ali sedma zapoved je imela veliko moč nad menoj in je zadrževala mojo roko od zločina.

Bilo je ali še nekaj višjega, kakor je bila sedma zapoved in ki mi je takrat dajalo nenavadne moralne sile in me napolnjevalo s ponosno samozavestjo. Očetu se je posrečilo izprositi za me od vratarja v gradu star ponošen frak iz temnomodrega sukna, z velikimi rmenimi gumbi, na kterih se je šopiril grb knezov aueršperskih. S tem frakom odet sem korakal ponosno z doma v šolo in sedel sem v njem enako ponosno, čeprav se je na mojemu drobnemu telescu preohlapno šopiril in čeprav se mi je vlekel zadaj rep, kakor dolga krila lastovke po tleh. Skoro se mi je zdelo, da se je nekaj modre kneževske krvi prelilo s tem frakom v mojo kri: hladno sem odbijal ponudbe svojih sošolcev, ki so mi ponujali za vsak gumb kar po krajcarju. Javno umenje si je pokazovalo na me s prstom in se mi posmehovalo, da držim s knežjo stranko v mestu ali vseeno se ni nihče več upal preskakovati tako sramotno preko moje osebice, kakor si je kdaj prej dovoljeval dimnjičar Alifer.

Ali niti to imenitno kneževsko ogrinjalo me ni moglo ubraniti pomanjkanju. Kakor se je frak premetoval po meni, tako se je premnogokrat prazni želodec premetoval v meni — ali dostojanstvo fraka mi je branilo to kdaj pokazati. A to je bilo enkrat v mojo veliko škodo.

Iz ulice, kjer smo stanovali sem šel nekega popoldneva v šolo — brez obeda. Oče je šel že zjutraj z gotovim natkanim platnom v neko daljnjo vas a opoldne ga še ni bilo nazaj z zasluzkom in z denarji. V ulici sta se se mi pridružila dva sošolca, brata Mačkovca, sinova krojača v sosedstvu. Vprašala sta me kaj smo imeli za obed in ko se nisem hotel pohvaliti, pripovedovala sta sama, kaj sta jedla: juho, meso, grah in mlečno rižo in da sta se najedia, kolikor se je dalo in da sta zdaj dobila še vsak kos kruha za v šolo. Niti slutila nista kako težko sem ju, jaz, revež, poslušal! Ali naj bo: onadva sta imela zakrpane obleke, jaz pa sem nosil cel frak z svetlimi gumbi.

Prišli smo v šolo; Mačkovca sta zlezla v zadnjo klop, kjer je bilo mesto slabejšim in neubogljivim učencem a jaz sem se vsel na kraj svoje tretje klopi.

Takrat še nisem bil častilec mehkih rožnatih lic ali tisto popoldne sem pogledal Gustiko Pelcovo samo enkrat in nisem mogel več odtrgati svojih oči od nje. Sedela je zraven mene in

njen žep se mi je zdel te večji kakor navadno. In, — oh moj Bog, kakšna izkušnja! — iz njega sta kukala dva kosa potic, tako rmena, kakor zlato in ljubeznjivo se stiskajoč eden k drugemu, kakor parček golobčkov.

En kos je bil od orehove, drugi od cibebove potice. Take je videl gotovo tudi Tantalos pred seboj, da je trpel tako grozne muke!

Takšno premoženje! A Gustika se je držala, kakor da nima ničesar, nič ni z roko potipala žepa, nič se ni z pogledom zagotovila, če potica ni izginila. Oh, zakaj je prepovedano vse!

Prvo uro smo računali, gospod učitelj je bil skoro vedno pri tabli in nič ga ni bilo v ulico med fanti in dekleti. Njegovo bistro oko bi bilo gotovo odkrilo zapeljivo potico! Gotovo bi mu bile zadišale pod nos, čeravno je bil njegov peti čut s šnofarskim tobakom precej pokvarjen!

Ko je gospod učitelj odšel, zavzel je njegovo mesto kaplan Mahaček, veseli in dobrosrčni duhovnik. Predno je še odprl vrata je zašumelo v šoli za par trenutkov, kakor v uljnaku in z njegovim vstopom zopet obmolnilo. Iz tega šuma je ali jasno in razumljivo donel ljubeznjivi sopranek Gustike Pelcove, ki je razodeval družici v drugi klopi, Malčki Šlehtovi, da se bodo po šoli igrale s punčkami doma pri Šlehtovih na ženitovanje. Zato toraj sta bila ta dva kosa potice namenjena!

Ali človek obrača — in gospod kaplan obrne. Gospod katehet se je sprehajal med poukom po šoli, zašel je tudi v ozko ulico med klopmi in vračajoč se h katedri je spazil odprti žep Gustičinega predpasnika in ona dva zadostno opisana kosa potice. K nesreči je Gustika od enega kosa ravno odščipovala!

Zelo večje je pograbil gospod katehet za žep, izvlekel potico iz nje ter pokaral prestrašeno Gustiko, da ni dovoljeno naslajati svoj želodec med poukom s takimi stvarmi. Potem je vzdignil prezapeljiva kosa potice v vis pred oči vseh učencev in proglasil: „Za kazen bom dal ta kosa tistemu, ki danes še ni jedel. Kdo od vas je najbolj lačen?“

Ozrl se je po razredu, če kdo vzdiguje roko — nikjer nič. V meni je vse vrelo: glad, sramežljivost, sočutje z nesrečno Gustiko, poželjivost po tako redkemu užitku. — Tako blizo cilja sem bil, samo zaklicati: „Jaz!“ in mogel bi biti zmagovalec, kajti gospod katehet me je imel rad in gotovo bi mi bil veroval in dal; ali nesrečna „gosposka modra“ kri, s pogledom na frak z knežjim grbom na gumbih še bolj vznemirjena, mi je ukazovala premagati strast poželjivosti. Nisem se oglasil, kakor da bi bilo za me sramotno in zaničljivo da imam glad. Obrnil sem pogled od zapeljive stvari.

„Kdo je najbolj lačen? V drugič!“ je izklicoval vnovič gospod katehet, kakor pri dražbi.

Zopet nihče.

„Kdo je najbolj lačen? V tretjič! Če ne bom sam —“ in gospod katehet je v šali odprl usta, kakor bi hotel pojesti potico sam.

Ta zvijača je pomagala.

„Prosim, midva sva najbolj lačna,“ sta se oglasila dva učenca — brata Mačkovca. Od drugih se ni nihče ganil.

„Pojdita toraj sem“, je rekel katehet, „vsak imata en kos. stopita ven pred vrata in pojejta“ in gladuša Mačkovca sta se zgubila iz sobe.

Sodba nad potico je bila končana in takojšna vrnitev obeh bratov nazaj v razred, je dokazovala, da je bila tudi že izvršena. Gustinka se je tiho jokala — mene pa je stresal mraz.

DAMJAN:

PET GOLDINARJEV.

Dan se je že sklonil do streh, za gorskimi hrbti je ostajala zarja, rezek veter je sopihal, Pavel Jeretina pa se je zavlil v tesno suknjo, stiskal glavo k prsim, da bi se branil proti ostremu vetru. V dalji pred njim se je lesketalo nebo, modrojasno kakor oko, zadaj pa je vse ugašalo in utihnilo. Jeretina je slutil, da hiti pred njim vse, kar je težkega in boleznega, iz oči mu je odsevala trpkost in bojazen, in lažje mu je bilo, ko je pomislil, da ni sam med trpečimi, da jih je še cele množice, ki pridejo pozno zvečer domov samo raditega, da bi se odpočili, da bi šli zopet v jutru ob prvem svitu na delo. Toda Jeretina bi se bil rad otresel podobnih misli, ki so mu razburjale glavo. Toda neznani strah mu je pravil, naj hiti, cesta je še dolga, noč je vedno temnejša, noge pa pešajo . . . Nikogar ni bilo več videti, kajti iz Srebrne doline se je zaslišalo iz stolpa deset zamolklih udarcev. Baš dve uri je potreboval iz tovarne v Srebrni dolini do Ledin, kjer je stanoval. In to se je ponavljalo vsaki dan, mesec za mesecem že celih pet let.

Jeretini so bile noge težke.

„Strah me je!“ je rekel sam pri sebi. „Sam ne vem, ali mi bode kedaj bolje ali ne. Kaj je to življenje? Robotam, stradam in to se ponavlja!“

Rad bi pospešil, toda zadrževala ga je utrujenost. Težko je čakal, da pride domov, kjer ga čaka njegova Roza in mali Tonček. Korakal je nemo dalje, v počasnem tempu, ne meneč se kam pride. Veje kostanjev so se pripogibale, gost dež je pričel vršeti

nizdolu, tiho, vedno močneje, toda oblaki so pluli preko neba in zvezde so se zopet zasvetlikale in gledale na zemljo, katera se je kopala v vlažnem vzduhu.

Jeretini pa se ni hotelo več dalje. Za trenotek je pozabil vse hudo, v srcu se mu je zasmejala: lezi v travo, ne trudi se dalje! Kočije ti gotovo ne pripeljejo, da bi te povedli domov. — In Jeretina se je vlegel v mokro travo . . .

Polagoma je zatisnil oči, glavo in roke pa je zavil v ozko suknjo. Nič ni čutil mokrote, hitro je usnul in takoj je pričel sanjati, kako se drže njegove roke trdo stroja, komaj da še drže, toda izpustiti ne sme, drugače je v nevarnosti življenje njegovih tovarišev.

Vsa zasopena pa prihiti po cesti Jeretinovka: „Pavle, kaj tu ležiš?“

Pavle se ni zganil. Vrže se k njemu in prične plakati. Jeretina se prebudi prestrašen, misleč, da je doma, da je zamudil na delo.

„Kaj plačeš Roza?“ vpraša ko se predrami do dobrega.

„Gospodar kriči, naj mu plačamo, kar smo mu dolžni!“

„Kar smo mu dolžni! Saj je šele štirinajet dni, odkar smo mu dolžni pet goldinarjev!“

„Ino, baš to hoče, da mu damo. Jaz jih nimam, zato nam je pa zmetal vse iz stanovanja!“ Roza je jokala neprestano, Jeretina pa je molčal in oba nista nekaj časa izpregovorila besede. Roza je premišljevala o malem Tončku, ki ga je pustila pri sosedovih, o sebi in Pavletu, kam naj se skrijejo pred nestanovitnim vremenom, ker nimajo več strehe, kjer bi zakrivali svoje uboštvo.

„Svetuj mi, Pavle, kaj naj storimo?! vpraša obupno Roza.

„Meni se ne ljubi niti misliti; vlegel sem se sem v travo vsled utrujenosti, obupaval sem nad življenjem in napadale so me grozne misli, da jih ne morem in ne smem povedati nikomur. Sedaj pa se je predrznil še gospodar narediti nekaj takega, radi česar bi se sramoval vsak poštenjši človek. Zdi se mi, da bi se nas ljadje radi iznebili, dasi nam nedava nikdo ničesar zastonj. Komaj mi je trideset let, pa se mi zdi, da sem že star in gnjusen — noče se mi več živeti.“

„Pavle, negovori tako grozne reči!“ ga je prekinila Roza.

„Idi z menoj domov, da pomirimo starega; tema je vedno večja, od mraza se lahko prehladiš in po tebi je.“

„Ne bilo bi škoda!“ vzdihne malomarno Pavle. „Vajen sem mokrote in mraza; vstati pa tudi ne morem. Idi ti sama domov, toda ne prosi skopuha. Ogibljimo se takih ljudi; če smo jim v nadlego, nič huđega, saj so na svetu tudi boljši ljudje. Če so nam zmetali ven, zanje ena radost več. Zlega sem vajen, saj o dobrem niti govoriti ne morem.“

„Pomisli, da nimamo prenočišča!“

„Najdemo ga jutri, danes prespim noč tukaj v travi; tudi če bi imel pernato postelj, bi ne mogel iti domov pri najboljši

volji. Idi, ne skrbi za mene, otroku postreži, jutri pridem tudi jaz tja v Ledine!“

Jeretinovki je bilo težko iti od Pavleta, toda, ko se je spomnila na malega Tončka, ki je doma jokal, se je sklonila k Pavletu, ga poškopila s solzami in pa prekrizala. Pavle je že usnul, Roza pa se je vrnila nazaj v Ledine.

„Meni je strašno,“ vztrepetala Jeretinovka. „Vse je postalo tako tiho . . . niti vetra ni slišati iz gozda . . . Pet goldinarjev . . . o, kako rezke besede . . . Noč tako mrzla, oni skopuh pa kriči venomer: pet goldinarjev, nič družega nego denar, ta je njegov rešilec. Da jih imam deset, takoj mu jih vržem v obraz in ko bi se vračala, bi poškopila za njim z blagoslovljeno vodo, samo da bi ne bilo več sledu o njem. — Srce ima zakrknjeno kakor tat, sosedi ga pa še hvalijo, kako je skrben gospodar.“

Nebo se je bilo popolnoma ujasnilo, poslednji oblček se je skrnil za gorami, narava je utihnila. Jeretinovka pa je čutila vso to ozkost narave, misli so ji prepletale glavo, se širile in gromadile in se zopet razpršile kakor prah, ki ga je razgnal veter.

Po uri hoda je prišla naposled domov, kjer je ležalo razmetano okoli hiše pohištvo, tu pa se vstraši, vse misli se ji osredotočijo okoli Pavleta. Prišla je domov, da bi postregla Tončku, Pavleta pa je pustila ležati v mokri travi in niti večerje mu ni prinesla. Da bi mu bila dala vsaj kos kruha . . . Pa kedo je vsega kriv? Samo gospodar, skopuh, zver v človeški podobi . . . Maščevala bi se nad njim, makari, če bi jo stalo življenje!

Jeretina je bil vedno pošten kakor se človeku spodobi, toda ljudje tega niso uvaževali. Popival ni nikoli kakor drugi, zato so mu pa rekli in kazali za njim, da je hinavec, da se hoče pokazati pred predstojniki, kako je pameten, stem pa izpodkopuje druge kakor vsak sebičnež in nenasitnež.

Jeretinovka ni mogla prespati noči, dasi je bila utrujena. Ko se je začelo svetlikati, se je vrnila k Pavletu, ki ga pa ni bilo več v travi. Jeretinovko je pričelo skrbeti, kam se je izgubil, kako, da je šel stran, ko še ni nič jedel že od prejšnjega dne opoldne. Korakala je nemo po cesti in gledala v tla. — Nasproti ji je prišel z neodločnimi koraki z prisiljenim nasmehom na ustnicah Jeretina.

„Roza, tukaj imaš pet goldinarjev, dobil sem jih, takoj sem jih dobil. Nesi jih skopuhu, da nam ne bo več očitāl, da ga hočemo goljufati, da mu zavežemo usta!“

„To je dobro!“ ze razveseli Roza. „Povej mi Pavle, kedo je bil tako dober, da ti jih je dal?“

„I, jaz imam tovarišev dosti, ki so mi dobri, kakor mati. Ne izprašuj dalje o tem, saj veš, da je glavno, da plačamo skopuha.“

„Ali vendar . . . no, pa saj vem, da niso vsi taki skopuhi, kakor je naš gospodar, kaj bi izpraševala. — Takoj mu nesem

da nas ne bo klel zastoj; na, še ta kruh vzemi, družega ti nisem mogla prinesiti.“

Jeretina je vzel kos kruha in ga hlastno pojedel.

„Da nas je spodil, mislim, da ne bo imel posebnega dobička,“ de Jeretina in oglođuje kruh, ki je bil gotovo že pred tednom pečen.

„Vse se mu še povrne!“ pritrđi Jeretinovka. „Danes je kričal že navsezgodaj, ko je vse spalo, da smo potepuhi in lenuhi, da živimo od dela njegovih rok, jezil se je pa, da mu je pisal sin po sto goldinarjev — ona sraka, veš, ki študira na Dunaju — da mu gre denar iz žepa, njemu pa niti tako malih dolgov ne plačamo. Če bo hotel poslušati sina, se mu lahko zgodi, da pride za nami na našo cesto.“

„Boljše je, da o takih ljudeh sploh ne govorimo!“

„Kaj bi govorili,“ reče veselo Roza, „nesem mu te krajcarje po bode.“

„Niti besede ne izpregovori potem z njim, če smo dosedaj znali skrbeti, da živimo, smo tudi vnaprej lahko od njega neodvisni. — Roza, ne boj se, dokler so moje roke tako trdne, še ne poginemo! — Ali še veš, kako sva si slikala pred davnimi časom našo bodočnost? Kako sem te vodil takrat v žametni obleki po Srebrni dolini, ljudje so nama zavidali, danes ne morejo.“

„O tem sem že tudi sama razmišljala,“ reče Roza s povešenimi očmi.“

„Če premišljujeva, vidiva, da sva podobna beračem, ki se love za drobtinami, padajočimi z mize lenuhov.“ Roza je zaihtela in pričela plakati.

„Roza, ne plakaj,“ dé Pavle in jo poboža po licu. „Takrat si bila še dekle, vsemu si se smejala.“ In trepetajoča mu je slonela na ramenu, obupno ga je poljubljala. Ko se je izplakala, je začutila kakor bi se ji bila odvalila iz srca težka utež.

Dan je že vstal, ptiči so začeli prepevati, Jeretina se je moral posloviti od Roze in iti zopet v tovarno.

Roza se je vrnila domov in oddala gospodarju pet goldinarjev. Gospodar se je zavistno nasmehnil, ker se mu je zdelo čudno, kje je dobila Roza denar.

„Hvala Bogu, po dolgem času vendar enkrat,“ je zakričal. „Popolnoma sem mislil, da jih ne dobim. Sedaj pa le spravite vašo ropotijo kamor hočete, takih ljudi nočem videti dvajset klafter daleč. Na svidenje, nikoli več!“

Roza ni izpregovorila niti besede, temveč je odšla. Gospodar je prišel pred hišo z rokami v žepu in se na glas smejal. Čutil se je močnega, vsak se mu pokori, od kogar zahteva. Oči so se mu svetile, ko je gledal po svojem posestvu, ki je bilo največje v Ledinah. Še par sosedov je bilo, kateri so mu delali napotje, še one bi moral spraviti pod svoje gospodarstvo, potem bi lahko rekel, da ima lepo življenje.

„Samo par bajtic še, pa bomo vsi jedno. V Ledinah bomo imeli takat en hlev in enega pastirja. Pastir bom jaz, ovčice vi bajtarji in delavci, vi se boste pasli tam, kjer vam bom odkazal jaz.“ Tlesknil je z rokama in hitel v hišo, se vsedel za mizo in razmišljal, katero pot bi bilo najbolje ukreniti.

Jeretina je prestopil s strahom prag tovarne. Zdelo se mu je, da ima vsak obrnjene oči le v njega. Saj ga vendar takrat ni nihče videl. Suknja je bila v kotu, nihče se ni zanj zmenil, on pa je preiskal žepe in dobil v skriti luknji denarnico. Še več bi bil lahko vzel, pa saj več ni potreboval.

Oči je imel plahe, prsa so se mu stiskala in vsacega je gledal in čakal, kedaj ga kedo zgrabi. Tovariši so ga gledali, kako se mu je menjavala na obrazu barva in se ga niso upali vprašati, kaj mu je. Okoli železja pa je brskal nekdo, klel in se rotil, da mu že plača, ako mu je kedo vzel. Naposled se je naitil iskati, se okrenil in ugledal Jeretino. Jeretina je obstal kakor kamen in gledal svojemu tovarišu v oči, ker se mu je zdelo, da nekaj sluti.

„Ali si ali nisi?“

„Kaj sem?“ zastoka Jeretina. „Jaz . . . kaj, jaz“

„Ali si ali nisi? Ne šali se! Takoj zahtevam odgovor, drugače ne boš imel časa zmoliti očenaša za zadnjo uro. Jaz vem, da si ti; videl sem te danes zjutraj, kako si se zmuznil potuhnjeno skozi duri! No!“

„Sem!“ zategne tiho Jeretina.

„Aha, tu ga imamo.“ prikima njegov tovariš, že veš, kam te pošljemo. Tatovi ne spadajo med nas. Idi po orožnike!“ zakliče mlademu fantu, ki je zraven gledal.

Tudi Jeretinova Roza je zvedela, kaj se je zgodilo in njen prejšnji gospodar. Pričel je preklinjati znova in zmerjati, da mu nosijo ukraden denar. Ko se je zbralo tisti dan vse polno ljudi pred njegovo hišo, ker je kričal, da se je slišalo po celih Ledinah, prinese iz hiše oni petak in ga zažge.

„Nočem, da bi bogatel jaz z ukradenim denarjem; pred vami ga uničim, da bodete spoznali, da sem pošten človek;“ Ljudje so mu kazali pesti, on pa se zanje ni zmenil, temveč je šel v hišo in ostal stari skopuh in oderuh. —

LEPA IN KORISTNA NAVADA.

Na Danskem je običaj, da se študentje, srednješolci in visokošolci, udinjajo čez leto na večjih kmetijah in opravljajo vsa poljska dela. Namesto plače dobijo stanovanje, hrano in obleko. Tako se telesno ojačajo in vračajo se v jeseni krepki in zdravi

zopet v mesta na študije. Tudi sinovi takoimenovanih „boljih krogov“, sinovi uradnikov, profesorjev, trgovcev delajo to. Delo na čistem zraku, v prosti naravi je, ako se ne pretirava, zdravo za telo in za dušo. Mišice se razvijajo, lica pordečijo in duh postane bister in vesel. — Pripomniti pa je treba, da imajo kmetje na Danskem svoje hiše in stanovanja malo čistejše in udobnejše urejena, kakor pri nas, kjer mnogokrat tudi premožnejši posestniki žive v večji nesnagi, kakor n. pr. njihovi konji in živina. Zato glavno se morda pri nas „inteligenca“ toliko ogiblje telesnega dela, čeravno je ravno za ljudi, ki drugače celo leto sede po učilnicah in pisarnah zelo priporočljivo in od neprecenljive vrednosti za njihovo zdravje. Drugod so to že spoznali in na Danskem n. pr. imajo študentje in šolski otroci o počitnicah prosto vožnjo po železnici iz mesta na deželo in nazaj.

Z. K. J.:

V RAZMIŠLJANJE.

Počitnice so. Otroci, manjši in večji, abecedarji in maturantje so prinesli domov svoja šolska spričevala. Nekteri so se pohvalili z dobrimi uspehi, drugi zopet so prišli k svojim starišem osramočeni in žalostni. Večkrat so ob tej priliki stariši nespametni in krivični ter svojega otroka zaradi slabega spričevala natepejo ter mu očitajo lenobo in nehvaležnost. Celo leto se niso brigali, če se je otrok učil ali ne, če je šel pravočasno v šolo, če je imel doma zadosti miru in priložnosti za učenje in pisanje svojih šolskih nalog, če je bil bolehen, kakšno družino je imel itd. Zdaj pa s šibo in palico dokazujejo svojo očetovsko in materinsko ljubezen. Med letom bi bili morali malo bolj skrbeti za otroke, nadzirati včasih njihovo šolsko delo, vprašati v šoli, kaj je s sinom in hčerko. Nekteri otroci so nadarjeni ali preživi in še prelahkomišljeni, da bi se zavedali popolnoma svojih dolžnosti; če človek vedno za njimi stoji, uspevajo v šoli izvrstno, če pa se nihče ne briga za nje, postanejo zanemarjeni, lažnjivi in leni. Slabo spričevalo otroka je večkrat tudi starišem opomin, da so slabo pazili na svoje otroke. Šola ne more delati čudežev, če otrok doma ni v dobrih, vestnih in če je treba tudi strogih rokah. Večkrat je tudi bolehnost otroka kriva, da ne uspeva. Marsikteri srednješolec pri največji pridnosti ne more in ne more izhajati. V takih prilikah so stariši nespametni, če silijo sina na učenje. Posebno tisti stariši, ki svojega otroka ne morejo podpirati, kakor bi bilo treba, naj dobro premislijo, kaj bi bilo boljše za sina: da postane dober obrtnik, vrtnar, čevljar, urar, mizar, trgovec ali pa da se z muko in težavo, s stradanjem in vednim letanjem za podporami, inštrukcijami, ogorčen in ponižan prerije

do mature in do kakšne službice pri pošti ali železnici ali pa da celo od dolgoletnega pomanjkanja oslavljen še pred ciljem svojih želja oboli in umrje. Tudi za učenje je treba, kakor za vsako drugo delo, zdravja duševnega in telesnega. Da, učenje je napornejše kakor marsikatero drugo delo. Zato bi morali stariši, ko imajo spričevala svojih otrok v roki, najprej premišljevati o vzrokih evtl. neuspehov in ne segati po palici, ne ogorčevati morda pridnega ali netaleantiranega dijaka z očitantji. Nekaj temeljnega znanja potrebuje vsak človek, to je res, ali marsikdo bi dosegel kakor obrtnik večjo srečo v življenju, kakor pa kot kak skromen in odvisen uradnik. Študije so drage; štiriindvajsetletni medicinar ali jurist ni nič, potrebuje tudi še par let podpore predno postane samostojen; en rokodelec, obrtnik ali trgovec pa se je od svojega 14. leta sam preživljal in 17. leti že zaslužival plačo, s 30. leti, ko čaka zdravnik na svoje prve pacijente, advokat na svojo prvo pravdo, je že samostojen in morda premožen mož! Le tisti, ki imajo v resnici talent in veselje za učenje in ki se lahko učijo, naj bi študirali, potem ne bi bilo toliko ponesrečenih eksistenc, ki niso ne tič ne miš. Če sin nima posebnega veselja do matematike in grščine a stariši nečejo, da bi postal ravno čevljar, — četudi ima ta včasih prav ugoden materialen položaj, — naj poskrbijo, da se nauči knjigovodstva, steno-grafije, pisalnega stroja in kakšnega tujega jezika — ali res temeljito! — in njegova bodočnost bo osigurana. Tak človek bo laglje dobil službo in dobro, včasih prav izvrstno plačo, kakor kakšen ponesrečen maturant, ki je s svojo latinščino in grščino komaj za kakšnega srednjega pisarja.

Tudi z dekleti je ista stvar. Poznam kitničarko — modistinjo, — ki je začela, kakor pravijo, od pike. Nobenega premoženja ni imela, le dober okus in malo podjetnosti. Danes ima vilo pred mestom, ob nedeljah se vozi s fijakerjem, vsako leto gre na morje in razna potovanja. Ktera učiteljica si lahko privošči kaj tacega?! Ali pri nas vse sili v preparandijo. Potem pa ble-dične in ogorčene čakajo na kakšno službico kje v kakem hribovskem kotu. Če je dekle talentirano naj bi še bilo, četudi bi na drug način napravila lahko morda boljšo karijero. Res izvrstnih močij danes še vedno povsod primanjkuje, le srednje robe, dile-tantov možkih in ženskih je v vseh strokah več, ko preveč. Rajše izbrati bolj skromen cilj, ali pripraviti se zanj temeljito in vsestransko, pa bo uspeh gotov.

Še nekaj. V počitnicah je treba skrbeti glavno za telesno ojačanje otrok. Sprehodi, kopanje, plavanje, igre, to vse deluje na razvitek telesnih močij. Posebno dekleta naj matere v počitnicah ne mučijo z raznimi neumnimi ročnimi deli. Otroci naj pač pomagajo pri hiši, na vrtu itd. Ali vpreči jih h kakšnemu kompliciranemu vezenju — je greh. Tudi fante naj se ne goni preveč h knjigam in ponavljanju, čeprav so včasih ob deževnih dneh tudi knjige prav umestne, da otroci ne pozabijo vsega. Ob lepem

vremenu pa jih ne drži v hiši, naj se navžijejo zraka in solnca, naj gredo v gozd po jagode, maline in gobe, naj se naskačejo do mile volje. A skrbi tudi, da bo njihova hrana zadostna in zdrava posebno mleka in kruha nikar štediti! —

ZAPOMNITE SI!

Uradni list c. kr. okrajnega glavarstva v Žamberku na Češkem piše v okrožnici na občine: „Občanje! Ljubite svoje šole, ki vam odgajajo najdražje, kar imate, otroke vaše — bodočnost naših občin, našega naroda! Posvetite šolam vašo pozornost, svojo skrb in naj vam ne bo žal stroškov in izdaj za šole, kjer je tega treba. Tam nakladate kapital občin najboljše — na največje obresti.“

MIJO MLADJENOVČ:

PESEM VESELJA,

Pusti me, žalost — jaz hočem zapeti
glasno, vzneseno do nebnih višin,
mládostnim, rádostnim dnevom v spomin,
srce z veselimi čuvstvi razodeti!

Jaz čem zapeti kakor tačas,
ko naš mladeniški zbor je popeval,
ogenj nas mlade krvi je ogreval,
samo veselje bilo je nas.

Kam odbežáli so, bratje, nam, kam
dnevi, ko pesem je naša visoka
dvígala gor do nebá se oboka?!
Više se dvigal škrjanček ni sam!

Ali se večkrat spominjate, bratje,
kako smo pevali, ukali v noč,
kakor popevajo, vriskajo svatje,
k srečnega ženina dómu gredoč?!

Vi morda pevate kakor popred
himne veselju, življenju vznesene!
Moje od žalosti spé zadušene,
rade na dan zakipele bi spet.

Pústi me, žalost! — Zakaj bi umiral,
srce še mlado veselju zapíral?!
Rádost mladéniška spet me ogrej,
káko se vživa življenje, povej!

KAKO JE STARA LOŽNICA POTOVALA NA DUNAJ.

Pri stari Ložnici so prezidavali. Denarja za to seveda ni bilo, a saj se zida tudi lahko na konto drugih . . . Popravlјjati pa so morali, drugače bi se zgodilo, da izvlečejo kakega dne Ložnico in njeno dekle izpod teh razvalin . . .

Ko so odtrgavali tiste sprhnele deske iz tal, so naleteli na polno bankovcev, skrbno spravljene v neki lončnati posodi. Sam Bog ti ga ve, odkedaj so? To to. Eni so trdili, da še izza Napoleona, kdo ve? Le tó so znali, da so stari in še enkrat stari. Velika svota jih je bilo, ali vendar nič denarja . . .

„Kar za proč vreči pa tudi niso,“ se je razjadala Ložnica, ko so ji dejali, da so za — nič.

„Vešte kaj, mati,“ oglasi se neki zidarček, „na Dunaj se peljite, pa vam jih zmenjajo.“

„Pa bi res ne bilo to preneumno,“ se je nasmehlјjaja in podrgnila z predpasnikom okrog ustnic.

„Seveda ne“, pritrđi domača dekla.

„Samo, da bi jaz reva shajala z jezikom. Tam drugače govorijo.“

„Najmanjša skrb,“ nadaljuje hudomušni zidar, „da le tja pridete, tam že najdete ktereга iz naše faré. Da bi vedeli kje izstopiti: Dunaj je po nemško — Wien. Jaz sem bil tri leta tam in vem.“

„Na vino bi morala vedno misliti, potem, mislim bi mi že v glavi ostalo.“

Po daljši debati se je odločila . . . Še isti popoldan se je odpravljaja.

„Pa pazite, da najdem v redu, ko pridem,“ je naročevala pred odhodom.

„Še bolj razmetano najdete, saj vidite, da podiramo.“

„Pa da bo drugače vse v redu: Da ne boš pozabila, Liza, dati svinjam otrobov in tako naprej.“

„Nič se ne bojte. Pa prinesite kaj.“

„Seveda bom, za dve obleki dobiš, če boš hotela.“

„Tja in nazaj,“ pristavi še sama in maha dalje proti kolo-dvoru. Tam si je kupila karto.

„Malo drago je 40 kron,“ je vzdihnila, ko je odštevala. „Pa kaj, saj se vozi na Dunaj!“

Predno se je zavedla, je že sedela na železnici, ki jo sam peklenšček goni, kakor je vedno trdila. Sto in sto misli ji je uhajalo med vožnjo v glavo: Bog ve, kje je tisti Dunaj, kedaj pride tja, kje ji zmenjajo, ali ga bo za eno mavho? Če se pomisli, da je vsak tak-le cesarski papir lahko vreden kakih sto šmarnik če še ne več? potem ga zna biti za dve . . .

Štiri ure se je že vozila, nakar ji je začelo presedati. Vstala je ter gledala skozi odprto okno.

„Kaj bi stavila, če ni tam-le Dunaj,“ si je rekla veselo, zagledavši belo Ljubljano.

„Ena beseda ni en konj, če se vpraša.“

„Smo že na Dunaju?“ je boječe vprašala tistega gospoda, ki ji je sedel nasproti.

„Wie?“

„Če bomo že na Dunaju“ in kazala na Ljubljano.

„Ker je ni razumel in da se je odkrižal, je pokimal: Ja, ja.“

„Dunaj!“ zacmoka starka. „Bog daj zdravje tistemu zidarju, ki ji je dejal, kako je po nemško Dunaj.“

V Ljubljanskem Dunaju je izstopila — — —

„Kako lepo je na Dunaju,“ se je začudila, videč visoke hiše, široke ulice in vse polno ljudij in kočij.

„Pa imate res lepo tu na Dunaju,“ je obsula nekega postrešnika, ki ga je slišala slovensko govorit. „Pa cesarja vidite vsak dan.“

„Kje je še Dunaj, mati, m smo v Ljubljani.“

„V Ljubljani, pravite? Kje je pa potem tisti Dunaj?“

„Kaj se vozite tja? — k cesarju?“

„Ne vem kako še kaj pride.“

Potem pa le lepo počakajte na kolodvoru, da pride zopet kak vlak.“

Ni bilo prav to starki. „Človek bi rad, da preje pride, pa se mu še taka pripeti. „En križ je, rečem vam,“ je godrnjala in in se spravila tja v en kat, da se popelje dalje . . .

Ni bilo tega dolgo treba . . .

Čez pol ure je že zopet sedela v kupeju . . .

„Zdaj pa tudi preje ne izstopin kakor na Dunaju,“ se je zarekavala in žalostno zrla skozi okno . . . Čim dalje se je vozila, tembolj se ji je zdelo, da se je že enkrat danes tod vozila . . .

Ko so pridrdvali izza ovinka, pa je debelo pogledala . . .

„Ti sveta Neža, to pa je naša fara!“

Mesto naprej proti Dunaju, se je vozila Ložnica nazaj proti domu — — —

R. ROMANOV:

POLETI.

Sije solnce vrh gorá,
poje fantič sred poljá,
sreča njivo poljubila,
v zlato klasje jo zavila.

Vstala pesem iz tujin,
prišla ljuba iz daljin,
srce svoje odklenila,
davno srečo mi vrnila.

MILAN PUGELJ:

TRIJE JAPONSKI MOTIVI.

I.

Prišlo mi je na misel,
da rože bi hodil brat;
zate, moja ljuba,
sem sklonil se tisočkrat!

In vendar še ni pomladi,
nikjer še zelenja ni —
Mrzel veter sred polja
sneg mi v lice podi.

II.

O — kak dolga je noč,
ki sem prečula jo jokajoč
daljnega v željah te objemajoč — —
Zunaj pel ptičev grm je cvetoč —
Ljubi, kak dolga je noč!

III.

Enkrat da prideš še, dragi! —
Smrt ob ležišču stoji,
hip še — in rdeče lice
v njenem objemu zbledi.

Enkrat da prideš še, dragi,
sladek bo smrtni čas —
misel ljubezni na ustih,
v duši tvoj ljubi obraz!

M. M. SELJANOV:

KATARINA.

Brez posla in brez namena sem hodil po mestu in prišel sem v samotno in dolgočasno ulico, kjer so stanovali delavci in ljudje nižje vrste. Tu je stanovala tudi Katarina s svojim možem.

Zavil sem po ozkih in temnih stopnicah in prišel sem v nizko podstrešno sobo; to je bilo njeno stanovanje. Okno je bilo obrnjeno proti zapadu in zahajajoče solnce je zasvetljevalo sobo. Katarina je sedela pri postelji in na rokah je držala dete. Njenega moža ni bilo doma.

Sprejela me je prijazno in z veseljem.

„Torej si le prišel. Dolgo si mi obljuboval, da me boš obiskal, in zdaj vi vendar prišel. — Kako ti kaj ugaja pri meni?“

Lepo imaš tu,“ sem ji odgovoril iz uljudnosti; grajati nisem hotel nič. „Dolgo se že nisva videla. Kako je še kaj s teboj?“ sem jo spraševal nadalje. „Tvoj obraz je bled, kakor da nisi zdrava.“

„Skrbi, dragi moj, imam mnogo in skrbi uničijo človeka bolj kakor bolezen. — Franc hoče odpovedati službo in tega se bojim; pravi, da mu škoduje plin, ki prihaja iz peči, in da ga prsa bolijo. Kako bomo potem živeli, če to službo odpove? . . .“

Tako dobre službe ne bo več dobil nikjer. Da nimam otroka, kaj bi mi bilo . . . Služit bi šla in bi lahko živel, a poleg otroka“ . . .

Stavka ni skončala. Dete je položila na postelj in sedla je k mizi; z roko si je podprla glavo. Zavladal je molk . . . Jaz nisem mogel najti nobene besede, s katero bi jo bil potolažil in ji zmanjšal skrb in bol.

Po dolgem času je spregovorila.

„Kako pa kaj ti? Ali greš kaj domov?“

„O Božiču sem bil zadnjič; potem me več ni bilo.“

„Tudi mene že ni bilo dolgo doma. Ne grem rada domov. Ko mi je še mati živel, sem šla rada k njej, a zdaj je vse drugače . . . Brat me še rad vidi, kadar pridem, toda njegova žena me gleda po strani. Zato rajši ne grem — Kako pa je bilo nekđaj lepo doma, ko sva bila še majhna in sva skupaj gonila živino na pašo! Lepo nama je bilo takrat, da sama nisva vedela kako; nič skrbi ne za jed, ne za obleko. Dokler je otrok pri starših, ne ve, kako se mu dobro godi. Ko pa stopi pred življenje, ni čudo, če se ga ustraši in zgubi pogum.“

„Življenje je čudna stvar,“ sem omenil. „Meni je bilo in mi bo uganka.“

Dete se je prebudilo in zajokalo. Ko pa sva utihnila, je kmalu zopet zaspalo.

„Kje pa je Franc, da ga ni tu?“

„Službo ima. Iz. S. se bo pripeljal ob osmih. Pojdiva ga čakati na kolodvor!“

Šla sva.

Na kolodvoru je bilo polno ljudi. Po peronu se je sprehajala gospa, v čakalnici pa so sedeli devalci in kmetje; nekateri so ležali na klopeh in dremali. Večinoma so bili Hrvati, ki so šli v svet iskat kruha.

Vlak je k malu prišel in s Katarino sva šla k stroju, kjer je naju čakal Franc.

„Ali poznaš tega gospoda?“ ga je vprašala Katarina.

„Znan se mi zdi, ampak spomniti se ne morem, kje sem ga videl.“

„Moj rojak je.“

Kmalu sva se seznanila.

„Kje pa je dete?“ je vprašal Franc svojo ženo.

„Doma sem ga pustila. Zdaj spi; cel dan še ni nič spalo.“

„Ne puščaj ga samega doma! Lahko se zbudi in potem bi jokalo.“

Obrnil se je k meni in in me spraševal o mojih razmerah. Med pogovorom je večkrat zakašljaj.

„Prsa me bolijo in kašljam. Plini, ki prihajajo iz peči, mi škodujejo. To službo bom moral pustiti in si iskati drugo; tu si lahko nakopljem bolezen, katere se ne bi nikdar več rešil.“

„Tako dobre službe ne boš več dobil,“ je rekla Katarina nevoljno. „Kako bova pa potem živela?“

„Bom že kaj dobil; svet je velik . . . Ti bi rada, da bi bil jaz že čez eno leto pod zemljo.“

V daljavi se je zasvetila luč; prihajal je nov vlak. Že se je slišalo žvižganje in drdranje . . .

Takrat sem se poslovil in sem odšel. Katarina je še ostala pri svojem možu.

* * *

Pozno je že bilo. Nad mestom je ležala lepa majska noč in na nebu je gorelo nebroj drobnih zvezdic. Po razsvetljenih ulicah je vrvela množica ljudi; gospoda se je vračala z lepih majnikovih izletov nazaj v mesto.

Skozi samotno ulico sem krenil proti drugemu kencu mesta, kjer sem imel svoje stanovanje. Med potom sem mislil na Katarino. Gotovo ni zaslužila tega trpljenja; zakaj Franca je vzela iz same ljubezni in sebičnih namenov ni mogla imeti, ker on ni imel razen svoje službe nič drugega. Poročila sta se na „slepo srečo.“

Ko pa je porodila otroka, se je pokazalo življenje takšno, kakršno je. Pogledalo je s strogim pogledom in resnom obrazom in Katarina se ga je ustrašila; zakaj predstavljala si ga je vse drugače . . . In takrat se je naselila v njeno srce skrb in zapustila ga ni nikdar več. Bila je mati, skrbeti je morala za svojega otroka, toda odkod? . . .

* * *

Čez dva tedna sem jo zopet obiskal. Sedela je pri postelji in plakala. Dete je spalo. Ko sem stopil v sobo, si je obrisala oči in delala se je veselo. Svojo bol je hotela skriti pred menoj.

„Le tiho,“ mi je rekla šepetaje in mi ponudila stol. „Dete spi. Celi dan ni še nič spalo in pred pol ure mi je zadremalo v naročju.“

Sedel sem in pogledal sem jo. Lica so ji bila bleda in upala in oči so ji bile rdeče od joka.

„Kaj ti je, Katarina, da si jokala?“

„Imam tudi zakaj jokati. V pondeljek je Franc odpovedal službo. Ze celi teden jokam in jesti ne morem nič. V prsih me tišči“ . . .

Dalje več ni mogla govoriti.

„Pa zakaj je šel tako naglo odpovedat? Lahko bi bil počakal še nekaj časa?“

„Kaj jaz vem,“ je rekla jezno in nevoljno. „Njemu ni za prsa ampak za nedeljo, ki je nima proste, da bi lahko popival. Da sem se jaz mogla dohoditi tega moža! Ko ne bi imela otroka, bi ga pustila in šla služiti“ . . .

Otrok se je zbudil in zajokal. Katarina ga je vzela v naročje.

„Dragi moj sinko,“ je začela govoriti proti otroku in v očeh so se ji pokazale solze, „kako boš zdaj živel, ko ti je tatek odpovedal službo? Ko bo zdaj skrbel zate? Kdo ti bo služil kruh?“

Ko je otrok videl, da se mu mati joče, je tudi on zajokal. Ne, tega nisem mogel prenesti; poslovil sem se in sem odšel.

Morda je imel njen mož prav, da je odkazal službo, kajti sam se ga slišal kašljati. In Katarina bi bila morala pokazati več pravičnosti in razumevanja zanj. Ali strah pred bedo, strah za otroka, je zadušil sočutje v njenem srcu in ga napolnil z grenkobo. Pomanjkanje rodi očitanje, beda ugonobi ljubezen, resnoba življenja požge vso lepoto duše, kakor strupena slana občutljive biljke na polju.

Razmišljal sem to, ko sem odhajal in tudi mene je bilo strah življenja.

JOŽEF GRUDEN:

MATERI V SPOMIN.

Ko slišal sem, da mi umiraš, mati,
Nemudno les popotni vzel sem v roke,
Odpravil brž domov sem se na Bloke,
Da še enkrat v obraz bi zrl ti zlati.

Ko bil doma sem v hiši še pred vrati,
In čul iz sobe pretresljive joke,
Molitve zbrane in pa tožne stoke,
Še sam sem krčevito jel plakati.

En vzdih — in prosta si življenja ječe,
Ljubezni jezero slej suha trata,
Kdo ljubil me bo še takó goreče!

Odkar zagrebla tebe je lopata,
Ko zvezd na nebu sto in sto leskeče,
Za tabo hrepenim, oj mati zlata!

P. RIVERAIN:

PAVOVO PERJE.

BASEN.

V davnih časih niso imeli pavi takega perja kakor dandanes. Njihov dolg rep je sestajal iz samih zlatih, neizrekljivo svetlih peres in svetil se je v solncu še bolj kakor čisto zlato. Pavi so tedaj živeli divji po gozdovih in se plaho skrivali pred ljudmi, ki so jih zaradi krasnega perja povsod zalezovali.

Ko je nekdaj prišla boginja Juno iz nebes na zemljo in se sprehajala po hladnem, senčnem gozdu, je dospela v gošči do male jate pavov. Komaj so ti spoznali mogočno boginjo so prhiteli k njej in jo ponižno prosili, naj jih otme zasledovanja gzdavih ljudi, ki jih zaradi blestečih peres hudo preganjajo.

„Dobro, obvarovala vas bom pred ubijanjem ljudi in zgodnjo smrtjo,“ je dejala boginja nebes, stegnila svojo čarotvorno roko nanje in — bili so spremenjeni. Zlato peres se je deloma izpremenilo v modrikasta očesa, takšna kakor jih imajo pavi še dandanes.

Pavi pa so prestrašeni rekli boginji: „Mogoče bo pa to perje z modrimi očesi ljudem še bolj ugajalo in še huje nas bodo zalezovali. Veliko krajši čas bomo živeli in gledali svetlo solnce.“

Juno pa odgovori: „Nič se ne bojte! Če vas kdo ubije, boste še lahko gledali solnce in stvarstvo, kajti očesom na peresih sem podelila posebno moč, da morejo tudi po vaši smrti gledati in videti svojo okolico. Tako lahko še po smrti vidite najlepše salone in krasne palače ljudi.“

Pavi so ostrmeli, ko so zaslišali to novico. Boginja Juno je vsplavala zadovoljno proti nebu. Jata pavov je nato zletela k človeškim prebivališčem, se dala mirno ujeti, začela je prebivati med drugo perutnino in se čisto udomačila. Tako so postali pavi domače živali. Ljudje jih drže samo radi njih lepote. Če pa kdo pava zaradi perja ubije in perje kot okras v sobo postavi, ne ve, da imajo peresa moč, da vidijo vse okrog sebe in da jim je to tajno moč pred davnim, davnim časom podelila boginja Juno.

KRISTINA:

JESEN.

Jesenski viharji drvijo
skoz gozde, čez polje in vas,
naslanja ob okno se motno
s solzami porosen obraz:

Umrle so rože na gredah,
umrle so nade srca —
na veke je pomlad cvetoča
v neznane dežeze odšla. —

GOSPODINJA.

Žena drži tri vogale pri hiši, mož pa samo enega, pravi naš pregovor. Žal, da ne odgovarja to vselej resnici. Ne vselej zaradi lastne krivde žen, pač pa zaradi neznanja. Skušnje nas učijo, da je za obstanek družine mati potrebnejša, kakor oče. Če oče umrje, mati-vdova svoje otroke že nekako prehrani in vzgoji, boljše, kakor oče-vdovec. Dokler je mati živa imajo otroci vedno svoj dom, svoje zavetišče. Če mati umrje razprše se otroci kmalu okoli po svetu, četudi niso premoženjske razmere očeta posebno slabe. Isto vidimo ne le pri družini v ožjem smislu, nego večkrat tudi pri večjih kmetijah, trgovinah in obrtih. Premoženje, posestvo, kupčija, vse nekako ostane in gre naprej v starem tiru. Če je žena na pravem mestu. Mož navadno mnogo prej zanemari sebe, svoje posestvo in svojo družino. Gospodarstvo propada, otrokom se že zdaleč pozna, da nimajo svojega reda, vsak vleče na svojo stran, premoženje gre v nič in prepri dodobra uničijo družino. Razume se, da ni to vselej, ampak v večina slučajih se tako zgodi. Na deželi sploh je bolezen ali smrt gospodinje skoraj večja nesreča, kakor bolezen in smrt gospodarja. Na kmetiji žena že nekako gospodari, hiša in otroci so v redu, težje se rine cela stvar dalje, ampak vendar gre. Za otroke posebno je boljše poskrbljeno. Če žena umrje še v prvih letih zakona, se mož navadno zopet oženi, ampak za prve otroke je to vselej nerodno. Navadno ima tudi druga žena otroke in prvi, ker so starejši in prej odrastejo, morajo prej od hiše, po svetu in v službe, drugi pa ostanejo na domu. Zaradi tega ima lahko mačeha najboljše srce, vendar je človeška narava že tako vstvarjena, da ljubi mati svoje lastne otroke vendar še malo bolj, kakor primožene. Ali tudi v tem slučaju je za vse prizadete boljše, če je žena dobra in skrbna gospodinja. Taka bo znala poskrbeti za vse in vsem bo pravična. Samo pametna ženska more biti dobra gospodinja in samo pametni ljudje, ki vse lahko premislijo in presodijo, so pravični.

Za obrtnika, za trgovca in posestnika je dobra gospodinja od mnogo večje važnosti, kakor za uradnika in učitelja, ki dobivata svojo plačo mesečno in ki imata večji pregled svojih premoženjskih okolnosti, kakor drugi. Učitelj in uradnik ve: toliko se sme potrošiti na mesec in ne več, pri obrtniku, trgovcu in kmetu pa je ta stvar že bolj zapletena. Treba je večjega preudarka, kajti premoženje teh treh je gibljivo, dohodki nestalni, odvisni od mnogih razmer, od volje naročnikov in kupcev, od letine in sreče.

Posebno našemu kmetu je dobra gospodinja potrebna, zlasti zdaj, v teh težkih časih, ko je treba tudi kmetu vedno denarja

v hiši, za davke, za obleko in gospodarske potrebščine. Danes se ne tke več doma, celo kmetovanje je drugačno, bolj težko, zahteve so večje in raznovrstnejše. In posebno zdaj bi bilo potrebno, da bi bil tisti stari pregovor resničen, da žena podpira tri vogle pri hiši. Gospodinja mora biti dobra mati, da so otroci zdravi, pametni in dobri, da kmalu zrastejo, da se kaj nauče, da postanejo močni in dobra pomoč hiši. Gospodinja mora biti dobra kuharica, ne da zna pripravljati kdo ve kakšne polizke, ampak, da je tisto kar kuha tečno, ceno in izdatno. Telo potrebuje zdrave in zadostne hrane, potem je sposobno za delo. Če ne boš gnojil njiv, ne boš imel poštenega pridelka. Če žena hrani svojega moža in otroke celo leto samo s slabo kavo in krompirji v obličah, ne bo zredila korenjakov in dobrih delavcev. Mleko, jajca, sočivje, zelenjava iz tega se že da narediti okusna in zdrava hrana in če pride ob nedeljah in praznikih kakšna doma vzgojena kokoš, kakšno jagnje, doma napravljene klobase, kos gnjati na mizo, to še ni nobena potrata. V pondeljek se bo laglje in veselejše delalo. Gospodinja se mora razumeti zato tudi v vrtnarstvo, da bo imela na svojem vrtu salate, graha, fižola, buč, paradajzov, zelja, repe, in druge zelenjave za svoje ljudi. Spremena hrane je potrebna telesu; celo leto otepati žgance in krompir tudi kmetu ni potrebno. Saj ima dovolj zemlje. Skrbno obdelan kos vrta, naj bi bilo posebno veselje vsake gospodinje. Trud ni zastoj, vsaka kapljica znoja se tu plača tisočero. Razume se, da mora biti prava gospodinja tudi dobra mlekarica. Mora znati postopati z živino, vedeti kako se molze, spravlja mleko, kako se dela maslo in sir. — Tudi perutnino je treba gojiti z nekim prevdarkom, ne tja v en dan. Niso vse vrste enake in tudi kokoš potrebuje svoje nege, če hočeš imeti kaj dobička. — Ista velja za prašiče in ovce.

Pametna gospodinja je sreča svoje družine, mnogo pametnih gospodinj blagoslov naroda. Ni tista najboljša ki se ubija od prve zore pa do poznega mraka. Gospodinja mora biti pridna res, ampak ne vsaka pridna ženska je dobra gospodinja. Treba je znati razdeliti delo, če je dekla pri hiši, ukazati kar je treba, vse delati z nekim prevdarkom. Kaj koristi, če čepi cel dan na polju, doma pa niso krave pomolzene v pravi čas, če gre z voli sama v gozd po steljo, doma pa otroci naredo kvar, ki je večji, kakor dobiček, ki ga je prislužila s svojim ubijanjem. Ne pravim, da ne sme gospodinja na polje. Ne nasprotno, ona mora vedeti za vse. Kje je kakšen travnik, kje laz, kdaj je treba sejati, kdaj žeti, zakaj se na to njivo letos ne bo sejala deteljina in zakaj je treba sejati to leto več ajde, koruze itd. Vedeti mora, kako je postopati s pridelki, z gospodarskim orodjem, z živino. Vedeti mora koliko je dolga na hiši, koliko se davkov plača. Če bi mož zbolel, mora znati sama voditi gospodarstvo brez kvara, dokler zopet ne ozdravi. Ampak ona mora biti pri vsem razumna. Ne skladati težkih klad z voza, da se ne prevzdigne, ne gnati se

s delom, da oboli. Ona mora biti zdrava in močna. Zato naj se čuva in ne muči do pretrganja. Boljše je da dela vsak dan deset ur, ampak celo življenje še v pozno starost, kakor da dela tri leta po šestnajst ur na dan, pa boleha potem pet let in umrje pred časom. Razumni gospodinji je njeno delo veselje, ona je zdrava in vesela in ne zavida mestnih žensk. Ona ve, če se delo razumno razdeli, naredi se mnogo, naredi se vse. Ne treba enkrat pohajhovati, drugič delati dokler je duša na jeziku.

Na možu pa je, da svojo ženo o pravem času podučí, da ji precej, ko pride na njegov dom, pove koliko premoženja je pri hiši, če bo treba štediti na dolge in davke. Dobro bi bilo, če bi imeli dobre in praktične gospodinjske šole. Naša dekleta z dežele gredo malo v mesto, učít se kuhati in šivati a ko pridejo na kakšno večje posestvo, jim to ne koristi mnogo. Če že z doma niso znale gospodinjiti je spočetka čas učenja zelo težak in — drag. Hčere manjših kmetij pa še tega pouka nimajo a ravno one bi ga bile še potrebnejše. Tudi na manjših kmetijah bi bilo življenje lahko udobnejše, hiša in otroci bi bili v lepšem redu, ne bilo bi toliko skrbij in tako malo veselja, če bi bile gospodinje razumnejše, če bi kaj znale. Dokler pa nimamo šol, bi vsaj možki sami morali skrbeti, da njihova žena ne bo le dekla pri hiši. Če nima mož nobenega zaupanja do žene, ne more zahtevati od nje, da bo dobra gospodinja. Človek je že tak, da ga delo bolj veseli, če vidi uspeh in da je bolj vesten, bolj priden, če je samostalnejši. Če kaj od svoje žene zahtevaš, povej tudi zakaj misliš, da bi bilo prav, da se zgodi po tvojem ukazu. Samo neumneži so še navajeni na slepo komando. Če ženi prikrivaš svoje premoženjske razmere in se delaš, kakor da si brez vseh skrbi, potem se ne čudi, če ne bo preveč štedljiva in stiskava. Žena je tudi človek, ima svojo pamet, svojo voljo in bolje je, če se posvetuješ z njo, če ji vsako željo lepo razložiš, kakor pa če le ukazuješ. Ona ni suženj; samo od sužnja se more zahtevati slepa pokornost in ubogljivost. Če si ti gospodar, ne pozabi da je ona gospodinja, da je tvoja žena in ne tvoja dekla.

Prišel bo čas, ko si možki in posebno kmetje, ne bodo izbirali nevest po doti, ampak po gospodinjskem znanju. Dobra gospodinja je tudi brez dote več vredna, kakor kako bogato dekla, ki nič ne zna, je lena in zapravljiva ter že v prvih letih hiši več škodi, kakor so vredni njeni tisočaki, ki jih je prinesla za doto. Velike dote so sploh razvada, ki kmetu mnogo škoduje. Koliko posestev je že prišlo v kant zaradi teh nesrečnih dot. Pamet, zdravje, pridnost, to velja tudi še dandanes več, kakor zlato.

MALI VINAR.

(NARODNO-GOSPODARSKA ČRTICA.)

„Kdor malega ne ceni, velicega vreden ni.“

Nar. pr.

Mali vinar je na slabem glasu pri narodu, zato ta le nerad računa ž njim, navzlic pred dvema letoma razglašeni državni zapovedi, da se mora odslej povsod v javnem prometu računati in zapisovati cena samo v kronah in vinarjih. Vinar prizadeva priprostim ljudem še vedno sitnosti pri računanju. Domače se jim glasi, če rečemo, liter vina stane 48 krajcarjev, a tuje, če za isto ceno imenujemo 96 vinarjev. Narodov konservatizem tudi tu pookaznje svojo moč.

Ko se je z dnem 2. avgusta 1892 v naši monarlnji uravnala državna valuta, se je za računsko enoto vzela krona, in ta veljava je od dne 1. jan. 1900 edino zakonita v obeh državnih polovicah. Po tej veljavi je krona polovica goldinarja in vinar polovica krajcarja. V narodovi duši mora nekako čudno odmevati vrednost denarja, ki pomenja le polovico od prejšnje. Vinar je kot polovica krajcarja toliko kakor nič in vinar je dobil takoj zaničljivo ime starega polkrajcarja „fičnik“, ki je izraz prave ničvrednosti. Zato pa je bil tudi vinar odkraja toliko zaničevan, da si ga je človek upal pokazati samo še na pošti za znamke in v trafikah za smotke. Kmetiči so se jezili nad davčnimi uradniki, ki so jim iz kron in nikeljnastih novcev namesto dvovinarnikov (krajcarjev) izmenjavali posamne vinarje. Bil sem priča, ko je davčni uradnik zatrjeval, da je vinar tak, kakor drug denar, a kmetič se je neverno in zaničljivo nasmehnil rekoč: „Pač, pa zelo malovreden denar.“ — Ako si naštel trgovcu ali komu drugemu več malih vinarjev, se je čutil razžaljenega, češ: „Kaj čem s tem nerodnim drobižem!“ — Si li podaril prosjaku 2 posamna vinarja mesto celega dvovinarnika (krajcarja), je nevoljno pogledal ta denar ali celo zagodrnjal, da nič ne dobi za ta novca.

Vsiljuje se nam vprašanje, odkod prihaja to, da je vinar še vedno tako malo uvaževan in spoštovan?

Ker se obrtno življenje po mestih silno dviguje in mesta vplivajo na kmečke okolice, je vinar pri vseh tudi pri maloimovitih ljudeh kakor nekaka novčna igračica, vrednost brez vrednosti,

Velika napaka se je storila, ko se je uvedla nova veljava, da so se dali kovati dvovinarniki ali krajcarji, kakor jih še vedno imenujemo po starem računu. Krajcar je bil poprej po goldinarski veljavi najnižja enota. To pa, kar je nižje kot krajcar, je vredno toliko kot — nič. Šele tedaj, ko pristopi še eden tovariš k vinarju, ima vrednost krajcarja. Zato tudi ime krajcar ne bo nikdar izginilo iz naroda, kakor tudi ni danes izginil sloviti „zeksar“.

ki je bil že leta 1858 izstopil iz veljave, ko se je odpravil konvencijski denar, po katerem je goldinar veljal 60 kr. Ena desetina od tega goldinarja se je imenovala šestica t. j. popačeno po nemški „zeksar“. Po uvedbi tako imenovane avstrijske veljave je ta šestica veljala 10 kr. novega denarja toliko časa, da so prišle vse šestice iz prometa. Ta „zeksar“ ima še dandanes ime za 10 kr. ali 20 h. To ime se deduje od roda do roda že nad pol stoletja ter ga ni moči odpraviti. Tudi tu bi se lahko reklo: „Denar sveta vladar.“ Ravno tako bo ostalo ime „krajcar“. Pa od stare šestice je ostalo samo ime in šestica ni delala nikake škode, a krajcar jo napravlja. Kako to?

Pri vseh cenah se hoče v navadnem prometu imeti plačano po krajcarju. Povsod se število vinarjev zaokrožava po 2 vinarja t. j. na krajcar. Cena pri drobnarijah je zaokrožena le po 2, 4, 6, 8, 10 vinarjev in kar gre v ceni nad kronami isto tako samo po sodih številih. Skoro nikjer ne naletiš na liha števila cen: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13 vinarjev. Vsled tega zaokroženja po krajcarski veljavi plačujemo po 1 vinar preveč.

Tako je v prodajalnah v rabi zaokroženje števil po stari veljavi in sicer na števila ki so delilna s številom 4, da se ložje določajo cene za $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ kg, m, ali l. Vzemimo, da se je riž podražil po stari veljavi za 2 kr. pri kg, torej od 32 na 34 kr. A, da ima trgovec na četrtrine deljivo število, ga podraži takoj za 4 kr., torej na 36 kr. t. j. 72 h. Vendar bi bilo treba ceno nastaviti po 68 h za kg; $\frac{1}{4}$ kg bi veljala potem samo 17 h, a ne 18 h. — Na isti način nastavljajo tudi krčmarji svoje cene. Vse to se godi na škodo žepu malih ljudi.

Da se bo dala ta zelo vkoreninjena navada odpraviti vsaj v doglednem času, ter se bo dviganje cen vršilo po posamnih vinarjih a ne krajcarjih, nam je treba že za časa skrbeti ter o tem narod poučiti, da pride tudi vinar do veljave. Dozdaj pa je videti, kakor bi se sramovali malih vinarjev in trgovci in obrtniki jih potiskajo v državne in druge večje blagajne, odkoder začno zopet strahopetno svoj obtek.

Izdani posamezni vinarji ne pomenjajo baš veliko, a če jih gospodinja skrbno zbira, dado pri vsakdanjih nakupih koncem tedna vsotico, s katero se že da računati.

Kako naj pride mali vinar do veljave?

V narodno-gospodarskem oziru bi bilo dobro za „malega moža“, da bi se iz prometa odpravil dvovinarnik (krajcar), a da bi ne krožilo preveč bronca t. j. malih vinarjev, naj bi se koval nov nikelnast denar po 5 h. Na ta način bi se narod odvadil računati po krajcarjih, kar dela pri neukih ljudeh še vedno dosti zmešnjave. Obenem pa bi prišel tudi vinar do svoje veljave. Imam li namreč 4 vinarje, treba mi je samo še 1 h, da jih lahko zamenjam v nikeljnast 5 vinarnik. Takoj bi se vinar bolje upošteval. Državni poslanci naj bi za to izpremembo novcev vplivali na finančnega ministra, saj mora biti

državi na skrbi, da v vsakem oziru pomore malemu možu ter ga hkratu navaja varčnosti.

Dokler se pa to ne zgodi, moramo se truditi, da tudi po svoji moči spravimo vinar do vladarstva.

Splošno govorijo: „Kako neroden je vinar za štetje!“ — Zakaj bi bil neroden? Znak današnjega časa je nervoznost, zato se že razjezimo, ako imamo šteti male vinarje. A glejmo blagajnika v c. k. davkariji, v banki ali hranilnici, s kako mirno eleganco nam našteva vinarje. V ravno istem času našteješ vinarje, kakor dvovinarnike. ako jih šteješ po 2. O, da bi imeli le dosti šteti nerodnih vinarjev!

Navadimo se torej, da z vso mirnostjo in važnostjo štejejo vinarje ter ne godrnjajmo vedmo: „Že zopet ti nerodni vinarji!“ Tako bi se navadil vsakdo vsprejemati in oddajati vinarje brez mranja.

Zakaj ne bi navajali naših trgovcev, da bi prodajali za vsakdanjo rabo potrebnih reči n. pr.: za 1 h gumbov, za 1 h žrebljev, kaveljnov, šivank, peres, papirja itd. Gospodinjje, bodisi priproste ženke ali dame, znajo dobro trgovati, kakor pravimo „glibhati“. Ako je prodajalec trd pri ceni, da se neče vdati, naj zahtevajo, da jim da vsaj 1 h ceneje pri metru ali kilogramu. Na ta način bi vzbudile naše gospodinjje konkurenco med trgovci. Trgovec bi potem kupovalkam govoril: „Vidite, jaz vam dam 1 h ceneje pri metru ali litru, kakor vaš sosed.“

Tako bi bilo za naše narodno gospodarstvo res pravi blagoslov, da bi se cenil tudi vinar.

V šoli naj se otroci uče, da je ves sestav pri davkariji, posojilnicah, hranilnicah osnovan sedaj na kronah in vinarjih; po vinarjih se plačujejo davčne doklade, po vinarjih obresti. Vinar je sam svoj gospod, četudi nima vrednosti krajcarja.

Otrokom svojim dajajmo vinarje, katere si naj shranjujejo v svoje hranilnike. Potem pa jih naj zmenjujejo v deset in dvajsetvinarnike in krone. Tako bodo razvidevali, kako nastajajo iz malih vinarjev krone.

Tu se ne gre samo za naravnostni hipni učinek, za tiste prihranjene vinarje. Mnogo dragocenejši je vzgojni učinek, da se mali in odrasli navadijo ceniti vinar.

Pomagajmo torej vinarju do zaslužene vlade! Glejmo, da v dvojnem pomenu spravimo mali vinar do — krone!

M. NILAR:

POT.

Dolga, brezkončna je cesta.

Mogoče, da ima tudi konec; toda nihče ni bil na njem, nihče ne pride tja. Tedaj se ne ve, če ima konec ta dolga cesta, ne ve se, kakšen je. Lahko, da je ta konec stra-

šen, lep ali ostuden, mogoče ni vreden, da se kdo trudi do njega, ali je pa tako vzvišen in krasen, da ga nihče ni vreden.

Verjetno je tudi, da je že kdo bil tam; ker pa ni poti, ki bi peljala nazaj, ne vemo, če je kdo že prišel tja.

Ko pride popotnik na konec te poti, tedaj je tudi njegov konec; zakaj za koncem ni nič, tam pa nobeden teh mina obstanke. Njih življenje je hitenje brez konca.

Ta cesta ima različne strani in je brezmejno široka. Nekje je vedno senca, nekje vedno solnce; tu je tema, tam beli dan. Včasih se sreča mnogo popotnikov iz različnih strani te ceste. Nekaj časa hodijo skupaj, počasi pa se poizgube naokrog. Nekateri hočejo vse druge prehiteli, drugi zaostajajo. Nekje v senci ali v temi se srečata dva, ki hodita vedno po isti strani. Spoznavata eden drugega, se razumeta in ostaneta skupaj dolgo v tihi, mirni ljubezni, morda do konca.

Ako se snideta dva iz različnih krajev ceste, tedaj vzplami med njima z vso silo nekaj vročega, divjega, pa le za hip. To se kmalu ohladi in ločita se mrzlo. Nikdar več se morda ne bodeta videla. Zopet hitita dalje, vsak svojo pot in ne vesta da je bilo to vse, kar jima lepega da ta cesta in da nimata pričakovati ničesar več, razen konca.

Mnogo jih stoji ob poti in gleda, kako se drugi izgublajo v daljavi. Nestrpno čakajo, da se kdo vrne iz te poti in jim pove, kaj je doživel na nji. A ker nikogar ne dočakajo, se podajo sami na njo in tedaj spoznajo, da se ni mogoče vrniti. Vedno hite dalje in pričakujejo nekaj vzvišenega, nenavadno krasnega, kar jih omami s svojo lepoto in jih osreči. In to bo vedno kaj novega, čistega, nežnega in oni bodo vedno srečni.

V svojem pričakovanju pa se utrudijo, postarajo in omagajo. Morda v zadnjem trenutku vidijo nekaj in mislijo, da se jim izpolni sedaj želja. Iz nejasne daljave se jim to vedno hitreje bliža, oni pa stegujejo s poslednjimi močmi roke. Ko pa vidijo to razločno pred seboj, jim zastane dih. Sedaj vidijo, h komu so nevede hiteli, po kom stegovali roke, čemu so se trudili, komu posvetili vse svoje misli.

To je njih največje presenečenje in konec njih hrepenenja.

SMEŠNICE.

Blamaža. *Potnik* (postajenačelniku): Ko slišim od zunaj klic: „Gospod Lehowsky! gospod Lehowsky!“ pogledam iz kupeja, nakar mi prileti zaušnica.

Načelnik: „Kaj ste Vi gospod Lehowsky?“

Potnik: „Ne.“

Načelnik: „Zakaj pa potem ven gledate?“

Slikar in kritik.

Slikar: „Ali že veste? — moja najnovejšo sliko je kupil bankir Pijavka za 5000 kron.“

Kritik: „To me veseli, ta stari skopuh to zasluži!“

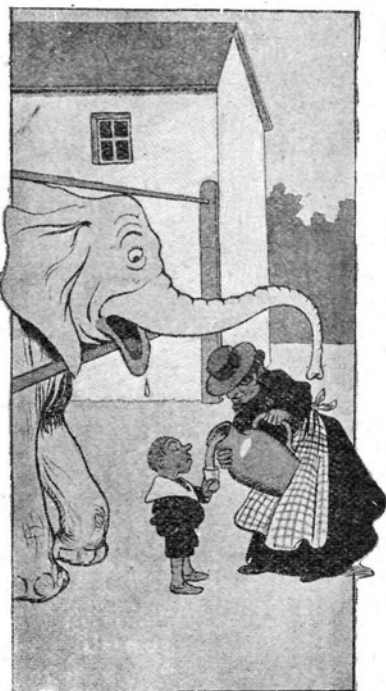
Zadel je!

„Kako to, da kolega Vrtulka že nima več svojega aeroplana?“

„Razjezil ga je — premalo mu je letal, zato ga je prodal in si kupil 50 parov golobov in sedaj mu to dovolj leta.“

Da prebrisanost ni „larifari“,

dokazal slon je teti Mari.

57. Uganka.

Pavlina Mihevc, Logatec.

Pri vozu vsakemu prvo dobiš
Drugo le pri vladarjih slediš
Pa prvo k drugemu pristavi
Vse drugo predte se postavi.

Ljudstva polno vse nestrpno čaka
Na nekega železnega možaka,
Ko pa mož želzni prihiti
čudaka našega vse hitro zapusti.

58. Tajinstveni napis.

Ciril Ivančič, Kanal.

DED TIT RESEL CA.

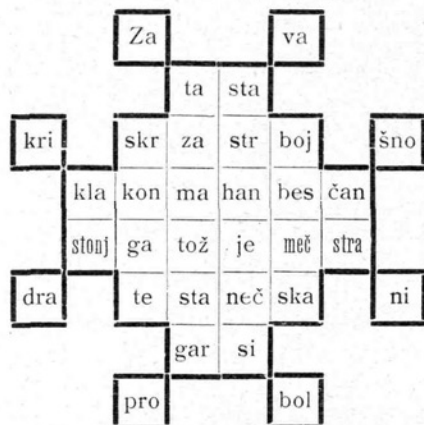
59. Uganka.

Matija Bobnar, Lahoviče.

Belo je pa ni dan,
črno je pa ni noč,
zeleno je pa ni trava,
rep ima pa ni krava,
kaj je to?

60. Konjiček.

Vendimir Rud., Ljubljana.

61. Besedna uganka.

Vinko Snežničanov iz Kajtebriga.

Beseda prva črn je ptič,
ki perje ima, poje nič,
če pa kak glas od sebe da,
vam strašno grdo zagrga.
Ni samo črn, je tudi bel,
po vsem životu je svetel.
Drži se tudi te navade,
da svetle rad reči pokrade.

Beseda druga — morsko mesto,
na Trst ima le mokro cesto,
V tem mestu pa dobite reč,
da vam nobena jed ni všeč,
— in naj medena bo potica —
če se zaljubi kuharica.

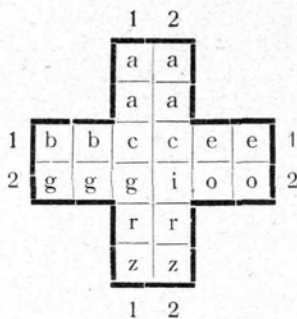
62. Šaljivo vprašanje.

Mihael Pustišek, Zdole, Štaj.

Jutri ne bom več to, kar sem
danes; vse mi spremenijo, še
celo ime.

63. Križ.

Srečko Ōgrizek, Šiška.

1—1 mesto

2—2 mesto

Rešitev ugank v 7. številu.

51. Kava-lira: kavalir. 53. Moli in delaj! 54. Črka „m“. 55. Kepa, Egon, polk, Anka.

52. Ker Eva v rajskem vrtu je grešila,
glad Adamu z jabelkom utešila,
zato mi jabelko mizi;
če torej dekle sadje mi ponuja,
z jabelki mržnjo v meni vzbuja,
in se — — do hrušek mi le zdi!

120	15	90
60	135	30
45	75	125

Silvester K.

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, i. t. d. naj se pošiljajo naravnost na **Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Illica 20.**

Sneženski: Vi ste zelo aktualni:

„Oj pridi mi komet, le pridi
da me ozdraviš srčnih ran...“ kličete. Ker je med
tem komet že prišel, upam, da so se Vaše srčne rane že zacelile in da
ne bodete kar nič hudi na me, če izročim Vaše verze — košu. **Predgorski.**
Godovnih voščil ne objavljamo, posebno pa anonimnih ne. **A. B.** Ni ravno
slabo. Ali zaljubljenih stvari imam na kupe. Pošljite kaj družega. In pa-
zite, da Vaši kmečki fantje ne govore govorico, ki pristaja francozkemu
dekadentu. **Smudinsky.** Zakaj niste pazili nekoliko bolj na obliko? Na-
tisnila bi bila z veseljem, tako pa ni mogoče. **Slavko.** V tej obliki
se mi stvarca ne zdi pripravna za „D. P.“ V prihodnji števil, itak izide
kratek članček o trpinčenju živali. **Sonja.** Prav všeč mi je, da Vam
„D. P.“ ugaja in da se z uganjkami prijetno zabavate. Vaša „Lovska“ ni za
tisk. Poskušajte kako pesmico, ki odgovarja Vašemu obzorju in pošljite
jo kakemu mladinskemu lističu. **Bradoš.** Ena Vaših pesmic se mi ne zdi
posebno izvirna . . . , druga pa je sicer originalna ali ne za tisk. **Slavko Ta-
borski** naj pošlje meni in administraciji svoj naslov! **Adolf Leras:** Daljšo
črtico objavim. Pišiti lepše, stavci so Čehi! In nikar ne jemljite za vsako
stvarco drug pseudonim. Jaz si vsakega sodelavca zabilježim v posebno
knjigo, če bi pa menjal z vsako črtico ime, bi bila vsaka kontrola nemo-
goča. **Svobodina.** Vse anonimne pošiljatve marširajo naravnost v koš. Sicer
pa je pesmica za tiskarsko črnilo preslabotna. **Konjenik.** Priporočam Vam,
da pošljete svoje pesniške proizvode drugič kar naravnost „drugemu za-
vodu.“ Ako Vam jih „zavod“ tiska dvomim. **Francetov, Radoš, Vaški Ciril:**
Ni sprejeto.

VSEBINA: ŠTEFAN POLJANEC: Na klancu. — JOS. PREMK:
Loti. — DOLENEC: Pozdravi. — AVG. NEVŠIMAL: Ponos. — DAMJAN:
Pet goldinarjev. — Z. K. J.: V razmišljanje. — MIJO MLADJENOVIČ:
Pesem veselja. — MARTIN LEOP. GROBELNIK: Kako je stara Ložnica
potovala na Dunaj. — R. ROMANOV: Poleti. — MILAN PRUCELJ: Trije
japonski motivi. — M. M. SELJANOV: Katarina. JOŽEF GUDEN: Ma-
teri v spomin. — P. RIVERAIN: Pavovo perje. — KRISTINA: Jesen. —
Z. K. J.: Gospodinja. — J. ST.: Mali vinar. — M. NILAR: Pot. — Sme-
šnice. — Uganke.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

kakor vse druge, ki smo jih skusili. Vaš izdelek vsakomur najtopleje priporočamo.

Zdenek Kavan, knjigovodja, Nová Paka. Dvanajstmesečna deklica Vera, tehta 13 kg. in je od 6. tedna življena z Vašo otroško moko. Želimo vsem „Vydrovcánom“ da bi jim tako uspela Vaše otroška moka. Vam pa izrekamo prísrdno zahvalo za ta dobri izdelek. Slika dokazuje, kako naši Veri uspeva.

Josip Košťál, trgovec, Dunaj VI. Tukaj pošiljamo sliko našega malega Milota, kateri je od 4 meseca hranjen

Vera Kabanova.

samo z Vašo otroško moko. Spapal je iste že 34 kg. Blagovolite nam poslati zopet 3 kg. Vaše izborne otroške moke. —

Marija Lapajne, soproga rudarja, Idrija št. 575. S pozdravom Vam pošiljam sliko našega malega, kateri je sedaj star 16 mesecev, hodil pa je že v 11em mesecu. Ves čas je užival Vašo otroško moko ter je vedno zdrav; Spapal je sedaj že 36 kg. Vsi smo ga veseli tako je krepak. Tako se razvíja, da se mu kar čudijo. To je učinek Vydrove otroške moke, katero vsaki materi toplo priporočam.

Anton Lukeš, hišni posestnik, Olešna 74.

Nové Město. Naš Francek je bil do pol leta vedno bolan, tako da smo že dvomili na njegovo zdravje. Začeli pa smo mu prihranjovati Vašo otroško moko,

Milot Košťál.

nakar se mu je popolnoma zboljšalo, sedaj niti ne sedi — vedno hoče skakati. Zahvaljujem se Vam torej za ta dobri izdelek, katerega sem vsem sosedom priporočal.

A. Němec, učitelj, Mnich. Dovoljujem si Vam poslati sliko naše Vere, slikana je v starosti 7 mesecev. Sedaj je stara 10 mesecev, tehta 9 kg.

ter ima že 4 zobke. Spapala je že 25 kg. Vaše izborne otroške moke.

Karol Peterka, čuvaj, Vrané u Peruce. Naročujem 1 kg. Vaše otroške moke, našemu Karolu prav dobro tekne.

Alojzija Petraňova, soproga peka, Kolveč. Prosim blagovolite mi poslati 3 kg. Vaše otroške moke, kajti ta ni le dobra hrana, ampak tudi izborna zdravilo za otroke.

Antonia Slarová-Macháčková, soproga trgovca, Zíželice. Naša Milka — že čez 1 leto stara — niti enkrat ni zbolela, kajti prihranjevana je z Vašo izbornó otroško moko. Ta ji prav dobro uspeva, zatoraj jo vsaki materi toplo priporočam.

Zorko Lapajne.

Vera Němcova.

NEODOGNANA PLAČILA:

Kogar se tiče, naj se blagovoli zglasiti. Starih, nedognanih plačil imamo tukaj, glasom spodnega seznama, celo vrsto. Temu je kriva pošta sama, ker pri poštni hranilnici nihče ne kontrolira, če je na položnici napisano ime odpošiljatelja.

Prosimo, ako bi nam mogli podati pojasnilo i ti, kojih se ne tiče ker stem bi nam olajšali preiskovanje.

Pošiljatelj		Dan	Post. hranil	Pošiljatelj		Dan	Post. hranil
Bažik D.,	Kreka	19./5.	06 4:50	Menart Andr.,	Kalce-G. Lo-gatec	30./9.	09 4:50
Bevar Zofija,	Radeče	23./5.	10 4:50	Milavec Ivan,	Postojna	12./5.	06 4:50
Borštnar Jozef,	Litija	20./1.	10 4:50	Niklich Hel.,	Koper	12./7.	06 4:50
Bukovec Val.,	Semič	24./7.	07 4:50	Oblak Anna,	Vrhnika	30./8.	06 4:50
Buždon Mate,	Lanišče	26./4.	06 4:50	Paušek Fr.,	Skof. vas-Celje	14./9.	09 4:50
Černi Jos.,	Andrijevci	1./2.	06 4:50	Pegan Marko,	Capodistria	10./3.	10 4:50
Dolenc Fr.,	Bačne-Poljane	23./3.	4:25	Perčič Jos.,	Sabitna-Podgora	30./10.	06 4:50
Feitz K.,	Prijedor	12./8.	4:50	Poljšak Alb.,	Kobern-Sežana	23./10.	05 4:50
Ferjančič T.,	Idrija	25./6.	08 4:05	Prebiv Joh.,	pod Smreka-Brezovica	14./10.	05 4:50
Finger Jos.,	Delhna	1./5.	06 4:50	Rannegar Ant.,	Tösling-Poreče	20./10.	06 4:50
Grabnar Gašp.,	Motnik	25./7.	06 4:50	Reisman Mat.,	Sv. Jakob v Sl. Gr.	24./4.	07 4:50
Hartmann Andr.,	Kumen-Sv. Lovrenc	11./1.	10 4:50	Robelnek Marija,	Dolina-Tržič	27./11.	06 4:50
Jenko Mihal,	Zadvor	18./6.	09 4:50	Rozman Andr.	Snakovo-Tržič	6./4.	07 4:50
Jugjič Zivko,	Zemun	1./11.	4:50	Stebe Janez,	Podboršt-Romenda	30./4.	08 4:50
Kaspareti Ant.,	Svinice-Sunja	27./4.	06 4:50	Svetina Jos.,	Žaljna-Višnjagora	9./3.	09 4:50
Kežzar Mat.,	Sorica	5./11.	08 4:50	Šarič Maria,	Vinkovci	11./6.	10 4:50
Kopač Mara,	Rakovnik-Mevode	18./5.	09 4:50	Škerjanc Ivan,	Blato-Grosuplje	5.10.	09 4:50
Kozelj Franc,	Cerklje	23./6.	10 4:50	Zakrajšek Fr.,	Sp. Slivnice-Grosuplje	26./8.	08 4:50
Kralj Marija,	Tržič	2./1.	07 4:50	Zdolšak Ant.,	Sv. Duh-Loče	31./12.	09 4:50
Kubar Anna,	B. Bistrica	8./11.	07 4:50				
Kuralt Janez,	Cerklje	10./4.	09 4:50				
Lavtar Fr.,	Železniki	8./8.	07 4:50				
Lesar Anna,	Gorenja Vas-Ribnica	37./4.	10 37'60				
Lubej Mar.,	Gradiš-Slov. Gradec	4./3.	07 4:50				
Matica Stepi.,	Stenjevec	9./9.	05 4:50				
Mavrič Andr.,	Kojsko	26./1.	09 4:50				
Mečulj Ivan,	Kastov	21./11.	06 5-				

Nepodpisani plačila.

Kraj ali pošta	Dan	Post. hranil	Kraj ali pošta	Dan	Post. hranil
Badljevina	12./6.	10 4:50	Loče	23./12.	07 4:50
Bistrica Boh.	8./5.	05 4:50	Šostanj	16./11.	09 4:50
Celje	12./6.	10 4:50	Žiri	20./12.	06 4:50
Sv. Jakob v Rožu.	3./5.	07 4:50			

Počakajte

gospodinja poglej v svojo shrambo, če Ti ni pošla „Vydrovka“. Naroči pravočasno.

Izvolite

prosim to, česar ne poznate,
naročiti za poskušnjo:

I.

1 škatlja Vydrovih konzerv
25 porcij juh	K 1:50
1 škatlja (25 kosov) šumečih
bonbonov „Ambo“	2-
1 škatlja (25 kosov) maslenih
oblatov	2-
1 stekleničica (¼ kg) francoske
gorčice	-80
Skupaj franko K 6:30	

ali II.

1 škatlja juhnih konzerv	K 1:50
¼ kg juhnega pridata	1:60
1 škatlja (40 kosov) oblatov
„Destin“	2-
1 škatlja (50 kosov) šumečih
bonbonov „s sidrom“	2-
1 stekl. ¼ kg kremžke gorč.	-80
Skupaj franko K 7:90	

Spoznate v tem izborne izdelke!

Desetero resnic o Vydrovi otroški moki.

I. Vydrova otroška moka je imenitna hrana za otroke prihranjivane.

II. Ona je *zdravilo* otrokom, ki trpe na želodčnih in črevnih katarjih in *nadomestilo* materinega mleka, v slučajih da ga imajo matere premalo ali sploh ne.

III. Vydrova otroška moka ni *nepotreben luksus*, ampak vsakdanja potreba za otroke od 4—12 mesecev.

IV. Nikar se ne *obolavljaj* prihranjevati otroka z Vydrovo otroško moko dokler je zdrav. Z drugimi jedili povzročiš lahko svojemu otroku bolezni.

V. Vydrova otroška moka *se časno meri* z vsemi drugimi konkurenčnimi proizvodi. S svojo kakovostjo nadkriljuje tudi najznamenitejše od njih.

VI. *Zaupaj* Vydrovi otroški moki popolnoma, uspeh te ne bo prevaril ampak *presenetil!*

VII. Vydrovo otroško moko *skrbno pripravljaj*, pazi na čistoto in nikar ne davaj otroku *skisanih ostankov*.

VIII. *Priporočaj* Vydrovo otroško moko, ko se prepričaš o njenih izvrstnih lastnostih!

IX. *Cena* je za več kakor za polovico nižja od cen drugih otroških mok. Zavitek 100 gr. stoji 24 vin.

X. Kupuje se v gotovih za prodajo pooblaščenih prodajalnah, v kraje pa, kjer se Vydrova otroška moka pri trgovcih ne prodaja, pošilja se po naročilu naravnost iz tovarne.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Posljite mi franko v kimovčevi številki naznačeno kolekcijo Vaših izdelkov

I. ali II.

(Neugajajočo kolekcijo blagovolite prečrtati!)

Ime in stan:

Kraj:

Pošta:

Na kaj smo ponosni:

Na svoje juhine izdelke, ki zaslužijo pohvalo. Cenjene gospodinje, poskusite in očitajte nam, če ne govorimo resnice! Škatlja s 25 porcijami K 1.50.

Je čas slovesnosti. Naj ne pozabi gospodinja pridati kolačem „Buhtina“. S pridavkom tega in sicer v pravilnem primešanju dosežete pravi vonj, ki spada v pecivo. Tu imate „Buhtin“, v katerem so **vsii pridatki** v pravilnem razmerju in zato dosežete vedno dobre uspehe. Naročajte!

Julep.

Gospod prof. Č. Zíbrt objavi v prihodnji številki daljše razpravljanje o imenovanju „Julepa“, kakor se bodo nazivali naši sadni soki. Dosedaj smo izdelovali samo jabolčni sok pod imenom „Jablus“. Izdelovati hočemo tudi kompote iz črešenj, borovnic in vinskih grozdov. Niso kvašeni, torej brez alkohola in vsake druge, bodisi katerekoli primesi. Popolnoma naravni soki.

Julep jabolčni začnemo razpošiljati že 15. t. m. ter sprejemamo naročila že sedaj. Steklenico računamo 40 vin. za prazno si pa odračunamo 10 vin. Zaboječki z 10, 25 ali 50 steklenicami. Pošiljatev 50 steklenic se doda franko, Drugače kot samostojno in to po železnici se Julep ne pošilja.

3 v znamka,
če na drugi
strani razven na-
ročila ni pripri-
sane nikake pri-
pombe,
sicer pa 5 vin.

Vydrova továrna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad, Praga 22.)

Priznanja o Vydrovi otroški moki.

O naši moki smo že hoteli razpravljati, ker pa delj časa ne podajamo ničesar drugega kot vsakdan prihajajoča priznanja, moramo radi nedostatka prostora razpravo zopet odložiti ter prosimo, da bi tam, kjer se Vam gre za uvedenje otroške moke, poskusili enkrat z našo, ki je ena izmed najboljših.

P. T.:

Val. Bělák, strugar, Vitová 30, Frýšták u Holešova, Morava. Prosim za dopošiljatev 3 kg. Vaše otroške moke in sicer kar najpreje mogoče. Prejšna nam je docela pošla in jaz dvomim, da bi bila naša Julči danes med živimi, ako bi ne bila uživala Vaše moke.

Vaclav Černý, miz. moj., Vlkov, Josefov. Naša mala Vydrovčanka Marica popapala je uže 100 zavitkov Vaše otroške moke. Krmljena je ž njo od prvega tedna do danes, ko ima 7 mesecev in je tako debela, kakor knedl. Do sedaj ni bila niti jedenkrat bolana, dočim so njeni starejši bratci, ki niso uživali Vaše otroške moke, temveč bili hranjeni le z maternim mlekom, vedno bolehal. Moram priznati, da je Vaša moka res izborna in tečna.

Cirij Ivančić, c. kr. davčni asistent, Gorica. Prosim pošljite takoj še 4 kg. Vaše izborne otroške moke na naslov g. Terezija Živic, Dutovlje, ker moj sinček Dušan jo ne more več pogrešati. Vaša moka zares izvrstno učinkuje, sinček se dobro redi. Revček je brez matere z 1 mesecem. Sedaj ima 5 mesecev.

Leonard Jalmel, strojevodja, Staré Město u Těšina 178. Prosim za prijazno dopošiljatev 1 kg. Vydrove otroške moke, katera res izborna učinkuje.

Václav Kříž, šolski oskrbnik, Blatnice, Jaroměřice na sev. záp. dr., Morava. Prvo kg. Vaše izborne otroške moke zavžil je naš Cirilček z veliko stastjo in mi se čudimo, s kakim veseljem ta trimesečni fantek to še vedno naprej pije. Za zopetno dopošiljatev 1 kg.

Mici Marosi.

te otroške moke proseč, Vašemu blagorodju naznanjam, da bodem v kratkem poslal sliko našega malega, ki je bil v začetku sicer zelo slaboten, sedaj pa zdrav in čvrst, — to v dokaz izvrstne kakovosti Vaše otroške moke.

Karel Marosi, brivec, Sarajevo, tř. Frant. Josefa 68. Pošiljam Vam sliko naše Marice, katera je življena le z Vašo otroško moko.

Ana Može-va, soproga trgovca v Vipavi na Kranjskem. Pošiljam sliko svojih sinov, dvojčkov Ivana

Ivan in Marijan Može.

in Marijanu. Slikana sta v starosti 1 leta, pol leta smo ju živili z Vašo otroško moko, ki jima, kakor videti, dobro ugaja.

Vencelj Nachtigal, čevljar, Kopist. Že tri mesece naročujem Vašo otroško moko za našo Miciko. Dasiravno je bila v našem kraju otroška bolezen, vendar naša Micika še ni bila bolana. Ima že dva zobka, katera je zelo lahko dobila in niti opazili nismo da bi bila kaj nevoljna. Vedno je živahna in vesela, se že sama postavi in bi rada letala. Stara je 8 mesecev in tehta 10 kg. Iz priložene slike se lahko prepričate kako je Vaša otroška moka pri naši Miciki uspela. Vaš izdelek vsem najtojeje priporočam.

Leonard Pözl, tovarna žel., Zenica, Bosna. Ker je zavžil naš Gustav že 28 kg, Vaše moke in družega kot to sploh ne mara, prosim za zopet nopošiljatev 2 kg. iste. Deček je 1 leto star, in od rojstva življen le s tem Vašim izdelkom.

F. Saip, šolski vodja, Chlumec n./C. Pošiljam Vam sliko naše Anike, ki je stara

A. Saipova.

dobro razvija. Dobil je dva zobka brez vsakih bolečin.

Fran Týle, učitelj, Charvatce, Mšené u Budyně. Prosim pošljite mi 3 kg. Vaše otroške moke, katero prihranjujemo našemu Jurčetu. Vaša otroška moka ni le dobra hrana ampak tudi dobro zdravilo, kar smo se sami prepričali. Kako jo naš Jurček rad pije!

A. Vyskočil, soproga oskrbnika, Korce Žehuň. Dovoljujem si Vam poslati sliko naše male Milade. Od 2. meseca je bila krmljena izključno le z Vašo otroško moko, katera ji prav dobro tekne. Naša Milada je vedno živahna in zdrava. Ko je bila 8 mesecev stara je tehtala 9 $\frac{1}{2}$ kg. Ves čas še ni bila bolana. Za Vaš izdelek sem Vam zelo hvaležen in ga bodem vsem priporočal.

Mici Nachtigal.

1 leto 2 meseca, in je od 6. tedna naprej življena edino le z Vydrovo otroško moko. Danes tehta 11 kg, in ima 12 zobkov. V starosti 8 tednov bolehalo je na želodčnem kataru, katerega sma samo z Vašo moko odpravili.

Jožef Siblik, učitelj, Bělčice, Náměsti 16. Z veseljem Vam naznanjam, da Vaša moka pri našem Jaroslavu kaj dobro vspeva, zato smo sklenili jo tudi v bodoče vedno naročevati. Naročilo sledi v kratkem.

Jan Slášek, trg. zastopnik, Škvrňany, Husova tř. 189. Blagovolite nam z obratno pošto poslati 3 kg. Vaše otroške moke. Mojemu malemu diši izborno in za pričakovati je dobrih posledic.

Kati Tavčar, Skedenj 93. Prosim za zopetno pošiljatev 3 kg. Vaše otroške moke, ker je zares hvala vredna. Ta naročba je že peta po 3 kg za 8 mesečno dete, ki je cel čas hranjeno edino le z Vašo otroško moko, in nima žal za ta izdatek, ker mi ga obrestuje moj mali Albin s tem, da se

Milada Vyskočilova.